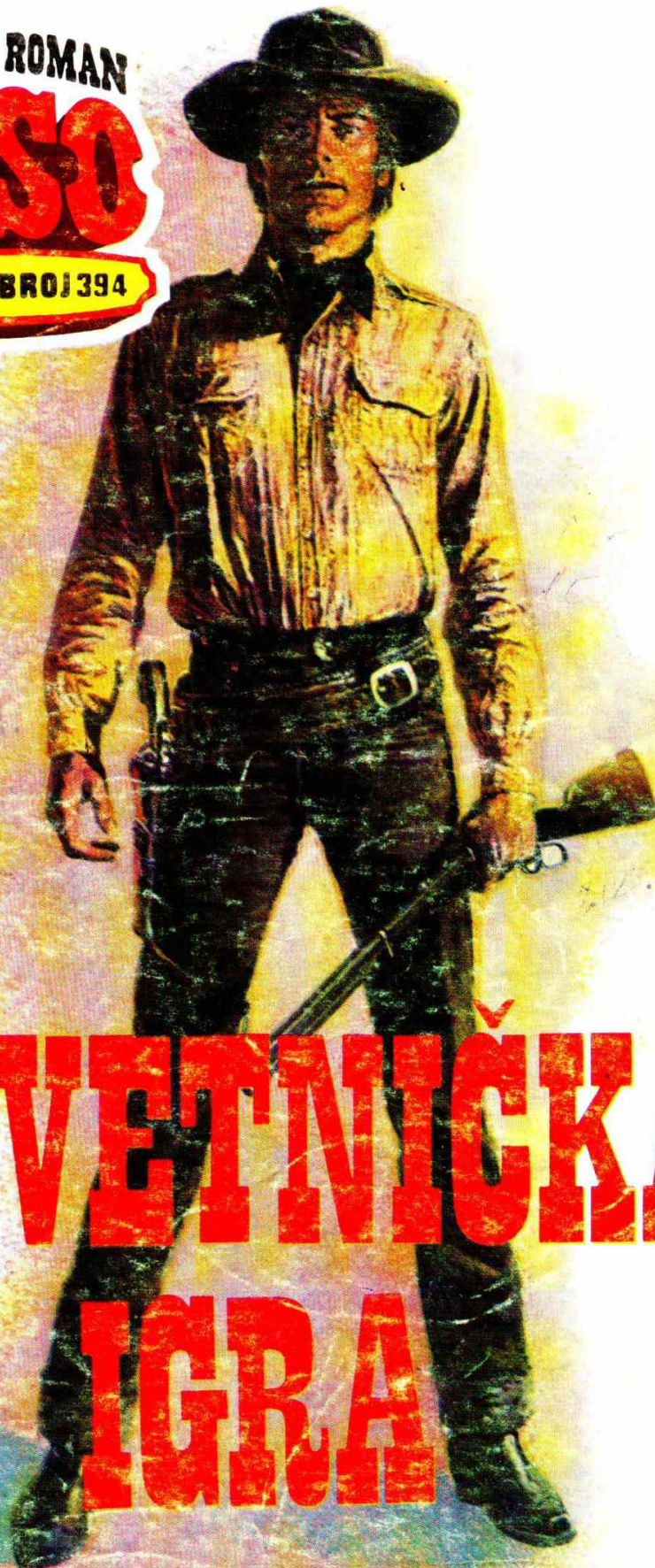

WESTERN ROMAN
LISO
CIJENA 15 d. BROJ 394

OSVETNIČKA IGRA

G. F. Unger:

OSVETNIČKA IGRA

LASO 394

G. F. UNGER: OSVETNIČKA IGRA

Naslov originala: SPIEL DER RACHE

Recenzija: Mladen Stary, književnik

Copyright: Bastei Verlag, Bergisch Gladbach

Prijevod: Stanko Juriša

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Urednik: **Marcel Čukli**

LASO – Izlazi svaki tjedan – Izdavač: RO NOvin-sko-izdavačka djelatnost SOUR-a »Vjesnik« n. sol. o. – OOUR Informativno-revijalna izdanja n. sub. o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, Redakcija »Romani i stripovi« – Glavni i odgovorni urednik: Borivoj Jurković – Adresa uredništva: »Laso«, Redakcija »Romani i stripovi«, 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, telefon: (041) 515-555 i 519-555 – Tisak: RO Štamparska djelatnost »Vjesnik« n. sol. o. – OOUR Novinska rotacija n. sub. o. i OOUR TM n. sub. o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) »Vjesnikova« Press agencija Zagreb. Cijena pretplate za godinu dana iznosi 780 d ili 702 d s popustom od 10 posto, a za 6 mjeseci 390 d ili 351 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10 %. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-1216 SOUR »Vjesnik«, Interna banka, s oznakom za »Laso«. Cijena za inozemstvo: DM 1,80, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,00 – Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF74,00, SFRS 36,00, HFL 37,00, US 15,00 – Uplata za devizni račun 30101-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb (za »Laso«) Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6. Zadnja kolor-stranica 9000 d, c/b stranica 7000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973: od 26. XI 1973.

LASO 394 izlazi 1. 5. 1981.

I

Čim se ekspresna poštanska kočija pojavila na ulazu u Mesu, po trojici jahača koja su galopirala ispred nje šerif je znao da se prevozi novac. Dva muškarca koja su izišla iz kočije bila su naoružani pratiodci, spremni za paljbu svakoga trenutka. Tako je to uvijek kad su posrijedi novčani transporti.

Šerif izide iz sjene kuće u kojoj je njegov ured i mahne rukom kolegi iz Jubala koji je upravo silazio sa svoga iscrpljenoga konja.

— Ben, sad si ti na redu! — reče šerif iz Jubala drugu iz Mese. — Upamti: točno stotinu tisuća dolara u metalu i papiru. Tri sanduka. Kovanoga novca ima toliko da ga ne bi mogao ponijeti u vreći.

Šerif se zatim obrati svojim jahačima i onoj dvojici koji su iskočili iz kočije:

— Momci, obavili smo svoj posao! Ovoga trenutka krećemo u salun na okrepu a sutra, ah, sutra ćemo prema Jubalu. S noge na nogu, momci!

Šerif se zadovoljno smijao. Sve je proteklo najbolje, teret

odgovornosti može se napokon odložiti.

— Ben — žustro će šerif iz Jubala — slušaj me dobro: ti ovo preuzimaš za pet minuta! Inače nisi pravi momak. Gdje su tvoji ljudi?

— Samo što nisu stigli! Četiri pouzdana pomoćnika pod zakletvom. Dobro, ha?

Šerif iz Mese požuri preko ceste prema salunu.

Kraj je tjeđna i salun bijaše pun puncat. U Mesu su se spustili rasušeni rudnički kopači. Kauboji su došli da isperu prašinu iz grla. Prijevoznici su zastali da odmore kosti. Ovdje su također vojnici iz nedaleke tvrđave, zatim Meksikanci koji nude na prodaju konje, dobre životinje, već naučene na sedlo i na rad s lasom — plati i obilježi.

Šerif zastade na pragu. Pogledao je niz dugi bar i onda prešao na stolove u dvorani.

Pilci kod bara nisu mu se činili trijeznima. Kod jednoga i drugoga biljara igrale su se ozbiljne partije. Za stolom u kutu bile su četiri kauboja sa četiri

različita ranča, momci koji se toga dana svakoga tjedna nađu da igraju poker.

Zapravo, i nisu to bili obični kauboiji.

Jim Keefer predradnik je na ranču Broken-Arrow.

Al Jefferson ima svoj mali ranč gore u brdima.

Kirby Gillen uživa glas najboljega lovca na divljač i na divlje konje u čitavu kraju.

Joe Hatthaway vodi skupinu majstora s ranča Bit, koji su cijele godine zaposleni žigosanjem junadi.

Svaki ponaosob od te četvorice bio je po nečemu čuven, svaki je slovio kao tvrd, iskusan i pouzdan momak. Nitko od njih nije bio više osobito mlad. Bili su to tridesetogodišnjaci, ljudi od kojih se s pravom očekuje prisebnost i sigurnost.

Šerif Ben McCannon iz Mese zadovoljno kimne čim je ugledao četvorku za pokerom. Računao je s njima i bio je siguran da se ne vara. Polako je pošao prema stolu.

Ben McCannon bijaše već sijed, srednje visine, jedva da je imao više od sedamdeset i pet kilograma i djelovao je mršavo. Bio je to čovjek koji nikad ne govori glasno a nikad ništa ne ponavlja. Uvijek je uspijevaao zadržati mirnoću. Nadaleko se pričalo kako je najbolje da se s njim ne sukobi. U prošle dvije godine to si je priuštio jedan kockar, jedan revolveraš i nekoliko konjokradica. Nijedan nije požalio samo zato što svi leže na mjesnom groblju.

Šerif pride pokeraškom stolu.

Igrači su ga pogledali.

– Momci – reče šerif – zakleo bih vas kao pomoćnike.

Prešli bismo pedesetak kilometara, do Silvera i natrag. Vrijedi, ha?

Karte su odmah bačene na stol.

– Mi već znamo svoje trikove – nasmije se Hatthaway. – To mu dođe kao kad si predugo s istom djevojkom pa uvijek znaš što će učiniti ili reći. Jim Keefer dobije magareći pogled čim se počinje nadimati a u rukama nema prave karte. Jimu Jeffersonu počne treptati lijevo oko. Njegovi živci nisu više dobro. Kirby Gillen češka se iza uha. Šerife, recite pošteno, može li se igrati poker s takvim pohabancima? Dobro došla promjena! Osim toga, u Silveru bih mogao svratiti k jednoj maloj koja me jamačno nije zaboravila. Ah, što sve nije izrekla kad sam odlazio... Ali to se nikoga od vas ne tiče i zato neka odmah prestane cerekanje. Umjesto da se međusobno pošaljemo k zubaru, idemo svi zajedno sa šerifom!

Momci ustadoše bez oklijevanja i podoše prema vratima.

– Stoj! – reče šerif. – Najprije zakletva! Podignite ruke i ponavljajte za mnom...

Pet minuta nakon toga poštanska kočija napuštala je Mesu. U zaprezi je bilo šest svježih konja, u pratnji šerif sa četiri pomoćnika.

Jim Keefer i Al Jefferson jahali su sa šerifom ispred kočije.

Kirby Gillen i Joe Hatthaway bili su na putničkim sjedalima, naoružani koltovima i puškama. Njihovi su konji trčali pozadi kao i životinje čuvarskih prethodnika.

Poslije prijedjenih petnaestak kilometara, sat poslije ponoći, kočija je stigla do staroga mo-

sta na Loon Creeku. Bio je to prvi zastoј.

Most bijaše prestar, odviše natruo i klimav da bi odjednom primio tri jahača, šestoropreg s kočijom i dva privezana konja.

Čim je zaustavio konje, vozač je počeo psovati:

— K vragu s pišljivim poduzećem za koje radim! Najslabije plaće i najgore konje, to ona uredska dupeta znaju spojiti. Mosnice nipošto! Ti nitkovići nikad nisu vidjeli putove kojima nas gone. Kako da si zamisle ovaj most s kojima svi zajedno i sa svime što prevozimo možemo završiti dolje u živom pijesku. Prokleti idioti!

Čovjek se istutnjio i zamuknuo.

Vozačev pratilac očito pripada onoj vrsti ljudi koji otvaraju usta samo za jelo, kad se mora uzeti zalogaj. Umjesto da što god opsuje, pogledao je nekamo u mjesečinu i malo kimnuo.

Šerif Ben McCannon zagledao se ispitivački u drugu obalu. Prije ko je bilo dovoljno grmlja i pjeskovitoga stijenja da se nađe dobar zaklon. Ondje bi moglo biti različitih neprilika.

Ben McCannon obrati se Keeferu i Jeffersonu:

— Momci, idemo najprije pogledati kako je ondje prije ko. Podilazi me loš osjećaj. Pojavio se odjednom i ne ostavlja me. Hajde, pogledajmo! Na vašemu mjestu ko bi držao u ruci.

Išli su polako, jedan za drugim. Konji bijahu poprilično uznemireni, kao da osjećaju pod nogama nesiguran most ili njuše opasnost na drugoj strani i zabrinjuju se kao i šerif.

Prelazak mosta prošao je dobro i jahači nestadoše u sjeni.

Na svomu visokom sjedalu čekali su vozač i njegov pomoćnik.

Oba naoružana pratioca izašla su van. Vozač im reče odozgo:

— Pametno, momci! Bilo bi najbolje da odvežete svoje konje i da ih polako prevedete na drugu stranu, čim prođe kočija. Bit će to dobro i za mene. Ovaj prokleti most opet će...

Dalje nije dospio.

Gillen i Hatthaway stigli su do prednjih kotača, svaki s jedne strane.

Tad se dogodilo ono u što nitko prije ne bi vjerovao, što nitko nije mogao ni slutiti. Ne, nitko!

Gillen i Hatthaway imali su puške u rukama. Cijevi su se uperile gore, prema sjedalu.

Pucali su istodobno.

Vozač i njegov pomoćnik bili su pogodeni i padoše sa svojih mjesta kao da je netko bacio kr-pene lutke.

Na drugoj strani planuše također dva hica.

Zatim je zavládala tišina.

Poslije nekog vremena pojavili su se Keefer i Jefferson s mrtvim šerifom, prebačenim preko sedla.

Nitko od četvorke nije prgovorio. Ali trenutak poslije toga počeli su svi raditi tako brzo i složno da bi svaki promatrač odmah zapazio kako je svaka pojedinost unaprijed dogovorena, kako je svaka kretnja mislima izvedena bezbroj puta.

Kad su četiri krivoklepnika stigla u Mesu, svitalo je. Najprije su potražili zastupnika prijevoznika i prijavili gubitak kočije, konja i trojice ljudi. Dakako, s njima je izgubljen i teret.

Tri dana nakon toga potpisan je pred pokrajinskim šerifom zapisnik:

•Kad smo došli do mosta, šerif nas je poslao na drugu stranu. Trebalo je da pretražimo okoliš. Šerif je vjerojatno računao sa zasjedom. Nešto mu je bilo sumnjivo. Otišli smo prije-ko ali ništa nismo našli. Nigdje nikakvoga sumnjivoga traga. Vratili smo se k mostu i doviknuli da kočija može krenuti. Bili smo sami.

Kočije je krenula. Kad je stigla do sredine, most je propao. Jednostavno se raspao. Šerif je svojim konjem također odletio u Loon Creek. Nikoga nismo mogli spasiti. Živi pijesak sve je proždirao poput kakve aveti. Vode nije bilo dovoljno da bi se moglo plivati. Sve što je palo odmah je nestajalo u pijesku. Pokušali smo lasom, uzalud. Pri tom su nam uvelike smetale ruševine mosta. Ništa nismo mogli učiniti, baš ništa.

Tako su otprilike glasile izjave svakoga pojedinca, uzete odvojeno i potpisane.

Pokrajinski šerif sastavio je komisiju vještaka i obišao mjesto nesreće. Ispitivalo se provjeravalo, no ništa nije opovrgavalo izjave. U njih se moralo vjerovati.

Dakako, bivši šerifovi pomoćnici bili su još mjesecima pod neprimjetnom prismotrom, ali način njihova života nije se mijenjao ni u čemu. Svatko je radio svoj posao. Svake subote okupljali su se da odigraju svoju partiju pokera. Dakako, govorilo se da je ta četvorka izvela »veliki coup« i da mora čekati kako bi sve zarasla trava

zaborava, ali to su bila samo šuškanja.

Zatim, je izbijo secesijski rat protiv Sjevera. Mnogi su se prijavili u konfederacijsku armiju Juga.

Jednoga dana otišla je i četvorka od pokerskog stola. Bio je građanski rat i ljudi su zaboravili mnoge događaje. Koješta je potonulo u ratnim brigama i nevoljama.

Godine su prolazile...

II

Točno deset godina poslije četvorka se jedne subote ponovo sastala da odigra partiju pokera.

Susret je održan kao i uvijek u »Elkhorn Palaceu«, za istim stolom. Donesena je hladna zakuska i natočena dobra pića. Pušile su se najbolje cigare.

Ljudi su postali stariji. U deset godina svašta se promijenilo. No nekadašnji šerifovi pomoćnici nisu samo djelovali starije nego nekako sigurnije, ozbiljnije, opuštenije, upravo kao ljudi koji su u životu do nečega došli, nešto stekli i postigli.

Jim Keefer posjeduje sad velik ranč. Na pašnjacima ima više od deset tisuća grla stoke. Okrupnjao je. U njegovoj crvenkastoj kosi jasno se vide sijedi čuperci. Suncane pjege na njegovoj koži postale su veće i tamnije.

Al Jefferson ima u Elkhornu banku a bavi se i drugim poslovima. Udebljao se.

Kirby Gillen, nekadašnji lovac i krotitelj konja, sad je gotovo potpuno ćelav. Ali u njemu je još ostao pustinski vuk, on još ima čvrstinu koja, uostalom, nije naodmet ako čovjek vodi

trgovinu i salun. »Elkhorn Palace« pripada njemu, »Generalstore« također. Posao za nj obavlja drugi, on radije odlazi u lov. No nije rijetkost da se iznenada pojavi u trgovini ili da u salunu ostane na nogama od izlaska sunca do ponoći.

Kirby Gillen danas je domaćin na uobičajenoj tjednoj parti-ji.

Zadnji je u četvorki Joe Hatthaway, ali zadnji samo po tome što smo ga spomenuli poslije svih ostalih. Inače je ravnopravan i jednako imućan. Posjeduje hotel, staju za iznajmljivanje i prijevozničko poduzeće jedino u čitavu kraju.

Joe Hatthaway počeo mijesati karte. Prije negoli će dijeliti, pogleda sve oko sebe.

— 'Ljudi — reče — da li se tko od vas sjeća jedne desetogodišnjice? Danas, danas je točno deset godina! Upamtio sam jer tri dana nakon toga slavim rođendan. Onomad smo čekali da naide transport para i da nas šerif uzme sa sobom. Čekali smo gotovo godinu dana. I onda je došlo ama sve baš onako kako smo zamišljali: naša partija pokera, gomila para i potreba da šerif uzme nekoliko pomoćnika. Bilo je potrebno vraćsko strpljenje, je li?

Joe Hatthaway široko se nasmije. Ostao je mršav i koščat. Posivio je. Tom bojom i upalim obrazima kao da je podsjećao na svoje mazge, spore ali uporne. Tjelesno je očito u boljoj formi negoli bilo tko od četvorke.

Preostala trojica pogledaše Joea Hatthawayu.

Jim Keefer odgurne dobeo

zlatni lanac svoga sata i procijedi:

— Ovaj, bilo je utanačeno da to nikad nećemo spominjati, je li? Nikad!

Al Jefferson i Kirby Gillen svojim su smraćenim licima jasno govorili da se slažu s Jimom Keeferom.

Ali, Joe Hatthaway odmahne glavom i naceri se još jednom.

— Aaah, dragi moji, ne budite tako osjetljivi — reče. — Jubileji se slave! Pogotovu jubileji uspjeha, je li? Te smo noći postali sretni. Osnovali smo Elkhorn, nismo li? Nije li ovo naš grad? Čija je zemlja naokolo? Zovu nas velikom četvorkom nije li istina? Prema tomu, što se može dogoditi ako se prisjetimo onoga dana, ne, one noći, ha?

Nitko nije pokazivao volju da slavi takav jubilej. Ne, nipošto! Tu su noć pokušali zaboraviti. Izbrisati. Pokušavali su ali nitko nije potpuno uspio.

Nitko nije želio da se na to podsjeća ili da bude spomenut u vezi s tim što je bilo i što je valjalo zaboraviti. Svi su oni koješta prošli ali nisu željeli slaviti takav jubilej.

Počela je igra. Svi su se trudili da to bude igra kakvu igraju godinama, samo drugarski izgovor za sastanak, za razgovor o poslovima, o planovima, interesima i politici.

Prije desetak godina igrali su poker tjednima i mjesecima kako bi uvijek bili pri ruci šerifu, dode li transport novca za rudničke revire.

Danas, kao i svih godina poslije pothvata na mostu, partija pokera bila je »savjetovanje velike četvorice«.

U čitavu se kraju zna da svatko, tko nešto želi poduzeti ili učiniti, mora najprije dobiti dopuštenje ili pristanak velike četvorice. A dobiti ga može za vrijeme stanke u partiji pokera.

I danas je bilo kao uvijek: sreća bi se osmjehnula ovomu ili onomu a za vrijeme miješanja i diobe pretresale su se novosti.

Iz velike dvorane »Elkhorn-Palacea« došao je barmen. — Što je? — pitao je Kirby Gillen postrance.

— Mrs. Sally Coburne htjela bi razgovarati s džentlemenima. Ušla je u salun kao kraljica. Tako je bila i primljena. I zadnja svinja kontrolirala je svoj jezik.

— Tko je ta Sally Caburne? — upita Jim Keefer. — Kakva je to žena? Dama je navalila da dođe ovamo, k nama u salun, ha?

— Iznenadit ćeš se — nasmije se Kirby Gillen. — Došla je prije tri dana poštanskom kočijom i počela ovuda šetati. Jučer poslijepodne hladila je noge u potoku. Eh, dragi moj! Bobe neka uđe!

Zadnje riječi bile su upućene barmenu. No prije negoli se stigao okrenuti, Sally Coburne ušla je i bez poziva. Makar je čašna i ozbiljna, zacijelo je prva žena koja je u ovom salunu ušla u sobu za kartanje. Inače su ovdje samo salunske djevojke, zabavljačice ili putujuće pjevačice i plesačice koje oduvijek rado zaigraju s muškarcima poker i nastoje zaraditi tako koji dolar, što im u većini slučajeva uspijeva.

No je li Sally Coburne uistinu časna i ozbiljna žena?

To pitanje prošlo je glavom svakoga od četvorice za kartaskim stolom.

Ono što se vidjelo moglo bi se opisati ovim riječima: Sally Coburne srednje je visine i skladnoga rasta. Njezina haljina rafinirano i decentno ističe svaku tjelesnu vrlinu, odajući umijeće žene pravoga ukusa i svjesne svoje ljepote.

Haljina je bila zelena, boje očiju. To je zeleno stvaralo divan kontrast prema bakrenom odsjaju kose.

Kartaši ustadoše. Svaki je od njih osjetio osobito zračenje te žene, njezin pogled kojim odmjerava muškarca. I svaki je od njih želio da u tim očima bude najbolji.

Sally Coburne sjedne u društvo i dopusti dapače da joj se natoči čaša vina. Pri tom se osmjehnula svakomu ponao sob, pogledavši ga ravno u oči. Djelovala je vrlo sigurno, samostojno i vitalno a pri tom je bilo očito kako nije žena koja bi hrtila za muškim poznanstvima.

— Madam, što bismo mogli učiniti za vas? — upita napokon Al Jefferson.

— Vaš je gradić lijep — reče Sally Coburne. — Riječica ga čini još divnijim jer je i sama prekrasna. pogotovu ondje među brežuljcima i na onomu mjestu gdje stvara jezero. Sve sam to razgledala. Isplatilo se. Svida mi se ovdje, i to tako da bih htjela ostati. No sama sam, žena sam...

— Naša sreća — reče Kirby Gillen. — Inače nitko od nas ne bi imao priliku... Sve u svemu — nastavi Kirby Gillen — Al Jefferson, to je ovaj džentlmen

ovdje, on je oženjen. Prema tome...

Kirby Gillen umuke. I on je kao i ostali opazio kako se lice Sally Coburne sledilo, u izrazu između teške ozbiljnosti i tu-ge.

— Hja, tako je to — reče žena trpko. — Kamó god dođem, gdje se god zaustavim, muškarcí počinju lov. Zbog mene je već bilo koječega, od dvoboja do zatiranja starih prijateljstava. I...

— Sally Coburne ušuti.

Pogledom je ispitivala muškarce za stolom želeći otkriti zavređuju li njezino povjerenje ili ne.

— Oprostite, samo nastavite — promrmlja Jim Keefer. — nalazite se u društvu džentlmena. Žena vaše ljepote može se uvijek osloniti na ljude kao što smo mi. I onda kad ima kakvih problema.

Ostala trojica potvrde te riječi kimanjem.

Sally Coburne nije oklijevala. Položila je desnu ruku na stol, tako da se vidio dlan.

— Džentlmeni, izvolite pogledati — reče.

Svi su se nagnuli naprijed i šutke su promatrali dlan. Bila je to lijepa ruka, uska, ali ujedno snažna, ruka koja bi mogla čvrsto uhvatiti i vrlo nježno pomilovati, poput mađioničarke, violinistice ili pijanistice.

— Opažamo nekoliko malih ožiljaka — reče na kraju Jim Keefer. — Ali meni se čini da to ni najmanje ne narušava ljepotu ove ruke.

Svi su to zdušno potvrdili. No tad ugledaju gorak osmijeh na licu lijepe žene.

— Ukratko, džentlmeni — reče Sally Coburne s prizvukom

gorčine u glasu — bila sam već prilično poznata pijanistica. Doživjela sam nekoliko velikih slavlja i čirilo se da su preda mnom otvorena sva vrata svijeta. Imala sam tisuću prijatelja. Ljudi su se gurali oko mene. Bio je to lijep život. Ali tad sam doživjela nesreću na jahanju. Slo-mila sam dvije kosti šake. Ruka je ostala takva da mogu njome raditi sve što i drugi ljudi, ali s virtuožnošću je svršeno. Klavir mogu još svirati samo u gostionicama ili podučavati početnike. Još je gore razočaranje donijelo osipanje prijatelja i dobrih znanaca. Teško sam također podnosila samlost što su je pokazivali neki ljudi. Više nisam bila pojava koja se poziva na svečanosti i gozbe, u društva pred kojima će svirati na novim klavirima. Razumijete li, džentlmeni, moje je brodoglavlje jadno potonulo.

Muškarci pognuše glave. Suosjećali su s došljakinjom, s lijepom ženom koja im je pričala tako tužnu priču. Nitko nije mislio zašto žena govori o tomu. Slušali su.

Žena nastavi krhkim glasom. Rečenice postadoše sasvim kratke. Govorila je:

— Dojadio mi je život na istočnoj obali. Lažni prijatelji. Lažna sućut. Muškarcí koji su slutili lak plijen. Otisnula sam se od svega toga. Pošla sam u potragu za mjestom gdje bih mogla naći nov život. Početi ponovo. Došla sam u Elkhorn i razględala ga. Saznala sam za mogućnost da kupim malu farmu Jakea Gibsona. Zemlje nema mnogo ali je kuća dobro građena i dovoljno je prostrana. Htjela bih imati lijep vrt, dr-

žati nekoliko životinja i tako živjeti u miru. Ništa drugo. Razumijete li me?

Muškarci bijahu zatečeni i trebalo je da prođe stanovito vrijeme prije negoli će išta reći. Tad se javi Joe Hatthaway i reče:

— I zašto ste došli k nama, madam? Pardon, mi se tome radujemo. Sretni smo što ste za našim stolom, ali...

Joe Hatthaway ušuti i slegne ramenima.

Sally Coburne se nasmiješi. Činilo se kao da je duboko u sebe potisnula sva svoja neraspoloženja i gorčine.

— Kažu — nastavila je mirno — da ste vi velika četvorica ovoga kraja i da se ovdje za sve najprije pita vas. Zato sam i došla da zatražim vaše dopuštenje. I još više, da potražim zaštitu. Došla sam da provjerim jeste li uistinu džentlmeni. Jer ako uložim novac u kupnju farme Jakea Gibsona a vi se s tim ne složite, onda? Zar u takvu slučaju ne bi bilo najbolje da odem i potražim drugo mjesto? Osim svega, moja sredstva nisu neiscrpiva. Ako bih farmu morala prodati pod pritiskom, i sami znate da bih bila na gubitku. U takvoj situaciji cijena pada. Došla sam k vama, džentlmeni, da vidim mogu li ovdje živjeti pod vašom zaštitom ili treba da sjednem u prvu poštansku kočiju. Čovjek sam koji prema svojim ciljevima ide ravno i s otvorenim namjerama. Razumijete li me sada, džentlmeni? Došla sam k velikoj četvorici da znam hoću li ostati ili otići.

Da, sad je sve bilo razumljivije.

Muškarci su shvatili da se

jedna razočarana žena želi povući iz svijeta koji je ranjava, da traži mir i prijateljstvo.

Na licima muškaraca pojavio se osmijeh.

Zatim je Jim Keefer govorio u ime svih ostalih, sudeći po njihovom odobravanju gestama i izrazima lica. On reče mirno:

— Sally Coburne, u ovom kraju dočekuje vas dobrodošlića. Ovdje ćete naći ono što tražite, mir i druge životne vrijednosti, a vjerojatno također nekoliko pravih prijatelja. Ovdje vas nitko neće ni u čemu smetati. Bude li vam potrebna pomoć, dobit ćete je. Dobro nam došli! Doduše, tu sam farmu htio kupiti ja da bih proširio pašnjake i da bih napokon posjedovao cijelu obalu jezera, no kad je želi žena kao što ste vi, odustajem. Pružam vam prednost. Za dobro susjedstvo!

Muškarci podigoše čaše. Niti Sally Coburne nije oklijevala. I ona je ispraznila svoju čašu, postavila je na stol i ustala.

Prije negoli je itko mogao progovoriti, ona reče:

— Hvala! Ne, molim vas da nitko ne ustane! Do hotela je nekoliko koraka i željela bih da odem sama. Raduje me što sam upoznala četvoricu najvećih u ovom kraju, i što se pokazalo da ste džentlmeni.

S tim je riječima izišla.

Muškarci ponovo zauzeše svoje mjesta. Poker bijaše zaboravljen. Nitko više nije mislio na karte.

Svatko bijaše zaokupljen time što je zračilo iz te lijepe i izazovne žene.

— Oblak mu nebeski — javi se Jim Keefer — sad smo dobili susjedu! No, Al, tebi ostaje tvoj

mir. Ti imaš ženu i za tebe se ništa ne mijenja. Tvoja Mae napravila bi lijep cirkus kad bi...

— Pa što? — upita Al Jefferson oštro. — Zar djelujem kao kilavac koji bi dopuštao da mu domaća guska određuje što će i kako će raditi? Ona? Mae? Pa svi je znate! Znajte i to da zna sve trikove koje kurvica može znati. Da, da, možete je imati, svaki od vas. Iznajmljujem je za tri centa!

Nitko se nije iznenađivao. Znali su kako je to išlo s Mae otkako je došla kao učiteljica ali se nije uvijek bavila djecom.

Previše je dobro poznavala muškarce.

U međuvremenu izišla je Sally Coburne iz saluna. Prešla je veliku plesnu dvoranu »Elkhorn-Palacea« i ponovo je pri tom nije zasmetao nijedan gost, iako su mnogi bili već dobrano nakresani.

Barmen ju je otpratio do vrata.

Vani bijaše mirna noć. Sally Coburne uđe u mrak i krene ravnomjernim korakom. Nitko nije vidio kako drhti, kao da je u groznici.

Na jednom se mjestu naslonila na kuću. Morala se primiriti. Morala je suzbiti nesnošljivu napetost.

Nije bilo jednostavno niti lako sjediti za stolom s ubojicama.

Da, Sally Coburne je znala što su ta četvorica počinila prije deset godina.

Sally Coburne prikupi snagu da se odvoji od zida, da se spusti dvije stube niže u prašinu ceste i da prijede ušće sporedne ulice. No tad je začula kako odatle dolaze dva muškarca.

Jedan je promuklo govorio:

— Jerry, ostani ovdje iza ugla. Ja ću prijeći u nišu kod sedlара. Ako se pojavi, upast će u našu unakrsnu vatru. Taj pasji sin mora ispaštati svoje, majku mu šerifsku.

Sally Coburne se skamenila.

Lijevo od nje pojavio se neki čovjek i prešao kolnik poprijeke. Bio je to mršavko s nisko obješenim revolverom.

Čovjek koji je ostao iza ugla potiho se nakašlje.

Sally Coburne se pitala što da radi.

Da bježi?

Bilo bi to preopasno. To se ne bi moglo izvesti nečujno čak da se i izuje. Tiha bi je noć odala. Obadvojica nepoznatih bila bi načistu s tim da su bili prisluškivani.

I tada?

Sally Coburne razmisli. Bilo je jasno da se ovdje postavlja zasjeda šerifu. Neznanci su dakle ljudi koji se ne povlače ni pred kim niti se libe bilo čega.

Ljudi koji usred grada postavljaju zasjedu šerifu zacijelo su okorjeli u sličnim poslovima.

Zašto postavljaju zasjedu?

Mnogo se pitanja nametalo Sally Coburne, no nije bilo vremena za traženje odgovora. Jer vidjela je kako dolazi jahač i vodi za sobom drugoga konja na dugoj vodici.

Kad je jahač prolazio uz prvo osvijetljeno mjesto, situacija se pojasnila. Na njegovoj košulji zasjala je šerifska zvijezda.

Preko sedla drugoga konja ležalo je tijelo muškarca, vjerovatno mrtvoga.

Događaji su se počeli odvijati brzo. Sally Coburne nije imala vremena za promišljanje. Spo-

znala je kako je zamalo kasno. Viknula je:

– Šerife, oprez!

Istoga trenutka planuli su hici, zapravo još prije negoli je Sally Coburne izgovorila opomenu.

Šerif se bacio sa sedla. Nije se moglo zaključiti je li reagirao tako na povik ili je toga trenutka ugledao sjenu na ulazu u sporednu ulicu ili prijeko kod sedlarske radionice.

Možda je opazio neku kretnju ili trenutačan odsjaj oružja. Možda ga je opomenuo izoštrjen instinkt, osjetilo koje signalizira neposrednu opasnost.

No vjerojatno je sve pokrenuo povik Sally Coburne. On je djelovao kao iskra koja potpaljuje barut i izaziva eksploziju.

Pucnjava je divljala. Jedan se konj skljkao u prašinu.

Šerif je skočio na noge i potrčao prema sporednoj ulici. Prošao je na tri koraka od Sally Coburne. Kad je nestao za uglom, ponovno su planuli hici. Sally Coburne je vjerovala da to šerif puca za napadačem u bijegu. Jer onoga kod sedlara zacijelo je već pogodio. Sad traži drugoga.

Zacijelo je taj šerif čvrst i neustrašiv momak.

Borba bijaše kratka ali se vodila do kraja, bez sustezanja, bez oklijevanja.

Sally Coburne začuje kako šerif dolazi. Znala je da je on po zvuku njegovih srebrnih mamuza. Bio je nevjerojatno brza koraka, no ovaj je put dolazio polako, gotovo umorno.

Tu i tamo pojavljivali su se ljudi. Izlazili su iz kuća i trgovina ili radionica, iz saluna i iz hotela. Jedan je glas vikao:

– Prokletstvo, što se događa? Tko je pucao?

Drugi je glas odvrćao:

– Vratio se šerif! Čini se da je upao u zasjedu. Upozorila ga je neka žena. Viknula je: »Šerife, oprez!« Šerif je dovukao sa sobom nečiji leš. Ako se ne varam, još je tamo prijeko, prebačen preko sedla.

Poslije toga podrobnoga objašnjenja svatko je znao što se dogodilo. Nitko više nije postavljao pitanja.

Šerif je prišao Sally Coburne i rekao joj:

– Hvala!

U šerifovu glasu osjećala se trpkoca, umor i odrešitost.

Sally toga trenutka osjeti kako je šerif osamljen.

Osjetila je još nešto, nešto sa čime nije bila sasvim načistu ali joj se činilo da je to simpatija, suosjećanje s tim čovjekom.

I Sally Coburne osjećala se usamljena. Tako se osjećala prije toga za stolom velike četvorice u igračnici saluna. Katkad joj se činilo da to neće izdržati. Borila se očajnički a sve je morala duboko tajiti. Pred tom četvoricom morala je glumiti ulogu koja pridonosi većem zbližavanju, čak tomu da je zaželi svaki od njih.

To je Sally Coburne stajalo živaca. I nikad se još u životu nije osjećala tako usamljena kao toga trenutka. Zato je i razumjela šerifa.

Šerif je stajao pred njom i promatrao ju u tami.

– Hvala! – ponovio je. – Viknuli ste u pravom trenutku. Trgnuo sam se na vrijeme. Bio sam napet. Znao sam da će mi postaviti zasjedu. Znao sam to cijelo vrijeme. Madam, uisti-

nu zahvaljujem. Tko ste vi? Ne poznam vas.

— Ne — reče Sally Coburne.

— Ja sam Sally Coburne. Došla sam da kupim farmu Jakea Gibsona i da živim ondje. Mogu li sada u hotel?

— Razumljivo, madam! — uzvratila šerif. — Molio bih vas jedino da sutra dođete u moj ured. Moram sastaviti zapisnik i potrebna mi je vaša izjava. Važno je za taj zapisnik da kažete zašto ste me opomenuli, po čemu ste zaključili da sam u opasnosti.

— Dobro — reče Sally Coburne. — Ta dvojica htjela su vas dobiti u unakrsnu vatru. Doći ću i dati izjavu. Ali, šerife, još ne znam vaše ime!

— Oh, oprostite! — promrmlja zbunjeno šerif. — Znate, moje manire nisu najbolje. Ispričavam se! Zovem se Wade Everet.

Radoznalci su prišli bliže. Šerif se okrenuo i otišao.

Sally Coburne također krene.

Za njom su odjekivali šerifovi nalozi.

I poslije toga, kad je bila u svojoj hotelskoj sobi, razmišljala je o velikoj četvorici i o tom šerifu.

Je li on čovjek te velike četvorice? Ili... Mogućnosti ima dosta mnogo. Morala bi najprije znati zašto se vratio s mrtvacem s puta koji je očito dugo trajao, i zašto mu je gotovo pred vratima ureda postavljena zasjeda. Da, sve bi to moralo biti objašnjeno.

Sally Coburne odluči da to sutra raščisti.

Sutradan su se vidjeli kod danjega svjetla. On je ustao iza izgrebenoga stola čim se pojavila na vratima.

Promatrala ga je pomno, misleći pri tom kako se jučer pred njezinim očima borio i kako je ubijao. Pitala se kako je to svladao u sebi, kako je to podnio.

U šerifovim očima jasno se nazirao umor. To je govorilo da nije mogao spavati unatoč svim jučerašnjim naporima. Vjerojatno je uvijek iznova doživljavao borbu, borbu ishod koje je znao.

Sally Coburne se osmjehne.

— Niste imali mnogo izgleda, šerife — rekla je kad je sjela u drven naslonjač. — Bila je to gola i čista samoobrana. To izjavljujem pod zakletvom. No recite mi, tko su bili ti ljudi? Zašto su vas htjeli dobiti u unakrsnu vatru i ubiti? Čula sam kako je onaj koji je išao prema radionici govorio: »To će nam taj šerifski pasji sin platiti!« Tko su bili ti ljudi?

Šerif je sjedio s druge strane stola i pomno je promatrao. Bila je svjesna toga da je i on pod utjecajem njezine ljepote, unatoč problemima koji ga muče. Nastojao je to prikriti, ali opazalo se.

— Ah — reče — bili su to Jerry i Fred Lonsdale. Htjeli su osvetiti svoga bratića Brucea Ringlokea kojega sam uhvatio kod Lucky Lakea.

— Što je skrivio Ringloke?

Pogledao ju je tako da joj se pričinilo kako se čudi pitanju.

— Ne znate bogznašto o kraju u kojem želite kupiti farmu — promrmlja šerif.

— Zato neprestano zapitkujem ljude — žustro će Sally Coburne.

Šerif kimne.

— Ringloke i braća Lonsdale bili su revolveraši koje je netko doveo ovamo da gone ljude. Bu-

dući da sam kao šerif dužan štiti naseljenike, morao sam progoniti te ubojice. Prije pet dana Ringloke je ubio čovjeka koji je kopao bunar. Učinio je to naočigled njegove žene i dvoje djece. Zena mi je opisala ubojicu. Pošao sam u potjeru. Odvela me ravno u zasjedu! Ali, našla se rupa u mreži. Ustrijelio sam Ringlokea i noću sam s lešom pobjegao braći Lonsdale. Kod Lucky Lakea ima mnogo staza i nisu znali kojom ću krenuti. Zato su odlučili da me dočekaju ovdje. Nije im bilo samo do osвете zbog Ringlokea. Jedna je od njihovih zadaća da me ubiju. Nisu uspjeli, no doći će novi.

Šerif zamišljeno ušuti.

Sally Coburne također je šutjela u svom iznenađenju. Pono-vo je osjećala kako je taj čovjek usamljen. Ujedno je shvatila kakvu borbu vodi.

Šerifova je zadaća da štiti naseljenike. No u tom kraju očito ima ljudi kojima oni smetaju.

Sally Coburne se sjetila riječi Jima Keefera što ih je izgovorio kad je rekla da bi kupila malu farmu Jakea Gibsona. Keefer bijaše zainteresiran. Odustao je od kupnje njoj za ljubav.

Shvatila je ujedno zašto Jake Gibson prodaje farmu koja je tako lijepo smještena uz jezero i zašto ne traži preveliku cijenu.

Šerif ju je cijelo vrijeme promatrao. Onda upita:

– Zašto kupujete Gibsonovu farmu? Jeste li sasvim sami?

Ona potvrdi.

– Da, sama sam. Tu farmu kupujem zato što zasad sama želim ostati. Pitat ćete, zašto?

On ju je još promatrao ozbiljnim pogledom. Osjećala je kako

je ispituje svojim instinktivnim osjetilima, kako pokušava prodrijeti u nju.

Odjednom joj dode misao kako bi bilo dobro u tom čovjeku imati prijatelja.

Sally se nagnula naprijed, stavila ruku na stol kao jučer pred onom četvoricom u igračnici i ispričala cijelu priču još jednom. Da, još je jednom odglumila ulogu žene razočarane u životu, žene koje se želi povući u kutić osame, da se smiri i sredi.

Šerif polako kimne. Zatim je uzeo papir i počeo sastavljati zapisnik.

Kad je potpisivala zapisnik, udari netko rukom po vratima kroz koja se u ured moglo doći ravno s ulice. Vrata bijahu otvorena i došljak se oglasio udarcem dlanom.

Ušao je Jim Keefer.

Djelovao je kao bik koji bi se veoma rado pobio, kao jakonja koji sve sklanja s puta.

– Aaah, vi ste ovdje! – reče koračivši prema Sally Coburne, praveći se da ga to neizmjereno usređuje.

Znala je da nije bio iznenađen njezinom prisutnošću.

Pitao je:

– Imate li kakvih neprilika?

– Nemam – odgovori Sally Coburne i ustade.

Koračala je natraške i u stranu, tako da je vidjela obadvojicu muškaraca, zdesna i slijeva.

Jasno je osjećala da se šerif i veleposjednik Keefer ne vole. U prostoriji se osjećala neka napetost, opasnost, neprijateljstvo.

– Što ste htjeli, Keefer? – upita šerif Everett mirno, previše mirno.

– Tri mrtvaca! – procijedi Jim Keefer. – Šerife, to je dobar posao. Tri leša a vi ste još u životu, čak i bez najmanje ogrebotine. To se zove sreća, ha?

– Što hoćete, Keefer? – ponovi šerif pitanje.

Jim Keefer korakne bliže i baci opušak u pepeljaru.

– Pitam se – reče – tko goni naseljenike iz ovog kraja. Čuo sam, šerife, da ste progonili čovjeka koji je ustrijelio jednoga od njih kad je htio iskopati bunar.

Jim Keefer nasloni se obadvjema rukama na stol i nagne se tako da se licem unio ravno u šerifovo.

– Vjerujete li možda da ih gonim ja? Ili možda netko drugi od nas? Jefferson, Gillen ili Hatthway? Hajde, želim to čuti!

Jim Keefer izgovori to povišenim glasom.

Šerif se nagnuo natraške i promatrao ga je ostrim pogledom. Onda reče:

– Ne uzbudujte se, Keefer, to ću ja saznati. Polako. Sve u svoje vrijeme, je li? Jeste li imali inače kakvih želja?

Jim Keefer se uspravi.

Nije odgovarao. Obratio se Sally Coburne:

– Kad selite na Gibsonovu farmu, madam?

– Možda još danas – reče ona. – Nemam mnogo stvari, a tih desetak kilometara također ne predstavlja veliku udaljenost. Da, vjerojatno danas. Htjela bih još jednom doći ovamo s Jakeom Gibsonom i kod šerifa potvrditi kupoprodajni ugovor.

– To se ubraja u moje dužnosti – reče šerif Everett.

Pogledao je Keefera.

Ako Mrs. Coburne kupi Gibsonovu farmu, naći će se na vašem području poput grozdice na velikoj torti – reče.

Keefer kimne.

– Tako je! To mi se baš sviđa!

Obratio se Sally: – Svratio ću uskoro da vas pitam je li vam što potrebno. Za mene je malenkost da s vremena na vrijeme pošaljem jednoga ili dvojicu svojih jahača da vam se nađu pri ruci. Htio bih biti dobar susjed.

Poslije tih riječi ošine Jim Keefer šerifa ostrim pogledom i ode.

Sally Coburne mirno je stajala na svomu mjestu.

Pogledala je šerifa Everetta. On je uzvratio pogled.

– Vi i on ste neprijatelji? – pitala je.

Šerif stisne usnice ispod tamnoga brka. On je tamnopus, mršav čovjek indijanskih kretnji, svijetlosivih očiju.

– Ovdje sam treći šerif – rekao je. – Obadva prethodnika nestala su netragom. U Elkhornu se još šerif ne bira nego ga postavljaju vlasti. Jednoga dana ovdje će se graditi odvojak pruge »Union Pacific«. Dolazak željeznice podići će vrijednost ove zemlje nekoliko puta. Mrs. Coburne, morate li uzeti novac u banci da biste kupili Gibsonovu farmu?

– Ne odgovorila je.

Šerif zadovoljno kimne.

– E onda ste vjerojatno jedina osoba među svim farmerima i naseljenicima čiji posjed ne dobiva banka kad vas otjeraju. Razumijete li me?

Da, razumjela ga je dobro.

Shvatila je da se u tom kraju igra gruba igra, da se vodi borba za zemlju kojoj će uskoro višestruko porasti vrijednost.

Sally Coburne je došla ovamo da i sama počne jednu igru – igru osвете. Da, bit će to igra osвете u kojoj će joj pomagati njezina ljepota. Igra koju mora dobiti.

Sad je vidjela da njezina igra mora teći u skladu s ovom drugom. Ali nije znala kako da se to uredi.

Odgovorila je šerifu bez riječi i izišla. Šerif je još dugo gledao za njom.

Nagon mu je govorio da u te žene nije riječ samo o problemima koje mu je pokušala objasniti. Mislio je: »Oha, dragi moj, iščeprkat ćeš ti to pa će se znati što je s tom ljepoticom. Nešto si joj dužan, možda čak i život. To ne bi valjalo zaboraviti«.

Još istog dana poslijepodne otišla je Sally Coburne na Gibsonovu farmu. Stari Gibson je ljubazno dočeka. Pomogao joj je pri istovaru ono malo prtljage i nastojao joj dati potrebne upute. Pokazao joj je kako se u kuhinji dobiva voda starom crpkom, kako funkcionira brava, gdje se ostavljaju ključevi. Poslije toga Gibson je otišao u grad, ostavivši konja i kola koja pripadaju farmi.

Sally Coburne muvala se prostorijama, još jednom obišla staju, sjenik i vrt. Sljedećih tjedana imat će mnogo posla.

Sutra će osedlati konja i obići medaše. Neće morati odlaziti daleko. U svakom će trenutku vidjeti kuću.

Polako se spuštala prema jezeru. Ondje pasu na vezovima krave muzare. Morat će ih po-

dojito. Ovdje je također poprično živadi. Vrt čeka motiku. Na njivama je Jake Gibson imao zobi, pšenice i krumpira, a uzgajao je i ponešto drugih kultura. S vremena na vrijeme morat će naći pomagače. Razmišljala je o tomu i povlačila nogom crte po pijesku na obali jezera.

Ispred nje je projurila neka riba grabljivica. Vjerojatno je uhvatila svoj plijen među ribicama u plićaku.

Sally je mislila: »Uvijek su postojali lovci i progonjeni, žderači i njihova hrana. Prije deset godina umrli su jedan šerif, poštanski kočijaš i njegov pomagač. Nestali su u živom pijesku rijeke. Ali njihove su ubojice napravile dvije pogreške. Dvije«.

Polako se vraćala prema kući. Pitala se, tko će od četvorice ljudi zbog kojih je došla ovamo prvi posjetiti farmu.

Da, tko će prvi doći k lijepoj i osamljenoj ženi koja možda traži utjehu?

III

Najprije je došao bankar Al Jefferson, jedini od velike četvorice koji je oženjen.

On je došao istoga dana, malo poslije od prvoga mraka.

Sally je sjedila na klupi pred kućom, naslonjena na zid.

U kuhinji je ostavila svjetlo, tako da u slučaju potrebe ne mora ulaziti u mračnu kuću. Pokraj nje je padao pramen toga svjetla u dvorište.

Jefferson je sjašio u zaklonu sjenika i polako je prelazio preko maloga dvorišta. Kad je opazio Sally na klupi, stao je.

– Ja sam, Jefferson – rekao je. – Morao sam vas danas po-

sjetiti. Morao samo pogledati, uvjeriti se da ste dobro i da vam ništa ne nedostaje.

Prišao je bliže i zaustavio se tik do nje. On je visok i snažan muškarac. Njegovo odijelo je šivao dobar krojač u Omahi. Kvaliteta toga posla nazire se čak na nejasnim večernjim obrisima.

Poslije izgovorenih riječi oboje je neko vrijeme šutjelo.

Tad upita Sally mirno:

– Mister Jefferson, što ste uistinu htjeli? Zašto ste zapravo došli?

Jefferson se lako okrene u stranu i sjedne pokraj Sally Coburne.

– Znače – govorio je – bilo je to kao da me je pogodila munja. Sally, vi ste lijepa i vrlo privlačna žena, senzibilna umjetnička priroda, osoba mudra i samosvojna. Ljudi su vas razočarali i vjerujete da je sudbina prema vama bila nepravedna. Donijeli ste odluku da se povučete u samoću. Ali i u samoći su potrebni prijatelji. Sally, htio bih biti vaš dobar prijatelj, jednostavno samoprijegoran prijatelj, i ništa više. Zasad ništa.

– Zasad! – reče Sally Coburne sumnjičavo.

– Iskušajte me, Sally – javi se odmah Jeffersom. – U tomu za vas nema rizika. Zadržite svoje nepovjerenje prema svijetu i prema muškarcima. Da, da, jasno mi je da vas je razočarao također neki muškarac. I da vas je baš to razočarenje teško pogodilo. Zato kažem: iskušajte me, to jest moje nesebično i otvoreno prijateljstvo koje vam nudim.

Sally Coburne obori glavu. Či-

nilo se da razmišlja o svemu što je rečeno i što se događa.

Jefferson ju je promatrao sa strane, pogledajući s vremena na vrijeme prema zvijezdama.

Mjesec se penjao sve više. Kuća već gotovo i nije imala sjene.

Sally odjednom okrene glavu i pogleda Ala Jeffersona.

– Mister Jeffersom – rekla je – nema dvojbe da ste vi ovdje utjecajan čovjek. Bilo bi dobro za mene...

– Zovite me Al – javi se Jeffersom. – Al ili Allan./i Sally je nastavila:

– ... bilo bi dobro za mene imati takvoga prijatelja. Ali...

Oklijevala je.

– Samo recite! – nukao je Jefferson. – Neka među nama od samoga početka bude sve jasno, Sally. Dakle?

– Vi imate ženu – reče Sally mirno. – Upoznala sam je u trgovini, to jest upoznao nas je prodavač u Gillenovu dućanu. Allane, imate veoma lijepu i dražesnu ženu. Što bi ona rekla o našem prijateljstvu? Zatim vaša tri prijatelja? Zar se oni ne bi osjećali povrijeđeni zato što nisu mogli postati moji prijatelji? Još gore stvari dogadale bi se onda kad bih se ja jednoga dana oporavila i zaljubila se u nekoga od vas. Što tada? Neprijateljstvo među vama. Doživjela sam to nekoliko puta. Zbog mene su već dobri prijatelji postali žestoki neprijatelji, i to samo zato što sam se nasmiješila jednomu a drugome ne. Ne, Allane, to više ne želim. Neću da se nevolje ponavljaju. Dovoljno ih je bilo.

Ali Al Jefferson se nije predavao. Okrenuo se prema Sally i

uzeo njezinu ruku u svoje snažne šake, gipke od toga što svakoga dana vježba koltom.

— S mojom ženom — mrmljao je — odavno je svršeno. Više nema ničega, ni trunke. Moja je žena bila lija koja je prije braka poznavala tisuće muškaraca. Sally, razumijete me? Jednoga dana naš je gradić tražio učiteljicu. Javila se moja žena. Njezine svjedodžbe i svi dokumenti bili su krivotvoreni, no sve sam to saznao mnogo kasnije. Sve nas je prevarila. Pred svima nama glumila je ozbiljnu učiteljicu. Uskoro sam joj počeo udvarati. U tom vremenu nije napravila jednu jedinu pogrešku. Tek je poslije ispala iz uloge. Počeli su se pojavljivati znakovi...

— Ne bih htjela slušati pojedinosti — umiješa se Sally. — Allane, molim vas da ne govorite o intimnim stvarima.

— Neću — reče Jefferson kao da je promukao. — Sally, meni je samo stalo da me razumijete. Uskoro ću zatražiti rastavu. Moja se istraga bliži kraju. Angažirao sam detektiva i on je provjerio svaki ženin korak. Pokazalo se da je moja žena katkad bila sasvim gore, u društvenoj kremi, zatim opet sasvim dolje, u blatu. Kad se udala za mene, bankara, vjerovala je da je zauvijek riješila sve probleme. Po mome, morala mi je reći da je prije mene imala tisuću muškaraca. Morala je. Neki su dolazili ovamo u grad. Tako se dogodilo da je jedan od njih pitao je li još u krevetu tako dobra...

— Stop! — reče Sally Coburne.

Jefferson nije nastavio. Ali još je držao njezinu ruku.

— Ispričavam se — procijedi Jefferson. — Sally, mogu li se nadati da ćemo biti dobri prijatelji? I ja sam osamljen čovjek. I ja sam izgubio vjeru u mnoge stvari. Možda si međusobno možemo pomoći, tijekom vremena i s mnogo strpljenja. Smijem li se nadati?

— Možda — promrmlja Sally Coburne. — Možda. Ali kažem vam, Allane, da ćete tad vjerojatno izgubiti prijateljstvo ostale trojice.

— Ah, možda mi odavno već nismo prijatelji — potihlo će Al Jefferson. — U ovom kraju počele su se događati stvari koje ne razumijem, koje još sâm sebi ne mogu objasniti.

— Riječ je o tome da netko naseljenike goni revolverima, je li? — upita Sally Coburne.

Jefferson je šutio.

— Jake Gibson pričao mi je o tomu prije negoli mi je prodao farmu — nastavila je Sally. — On mi je ujedno savjetovao da odem k vama i pitam da li...

— Da — prekine Al Jefferson — bila je to dobra zamisao: jedan od nas mora biti iza svega toga. Tko bi drugi? Jimu Kuferru potrebni su pašnjaci i pojava. Njegova se stada neprestano povećavaju i zato nastoji povećati livade. Jednom je rekao da želi imati stotinu tisuća grla goveda. To bi ga tek zadovoljilo. On bi mogao biti iza ubojica koji gone doseljenike. Ali Joe Hathaway također ima svoje razloge. On posjeduje poštansku liniju i drži transport roba, ima najamnu staju i hotel. Onoga trenutka kad Elkhorn dobije željezničku stanicu, »Union Paci-

fic», njegov je prijevoznički posao propao. Ostaje mu samo hotel i staja. To mu neće biti dovoljno. Zato hoće zemlju, što više zemlje. U njoj će biti vrijednost. Igra sa zemljom može biti prokleta lukava.

– Objasnite mi to, molim vas – reče Sally Coburne.

On počne odmah:

– Doseljenici su dolazili ovamo i ja sam im davao kredite, kako bi odmah mogli nešto započeti. Svaka tri mjeseca plaćali su kamate i polagali otplatne rate. No većina je odagnana. Ostale su njive, polja, pašnjaci, kuće, različite zgrade, bunari... Ljudi su radili pet godina i nešto su, dakako, stvorili od onoga dana kad su došli u koloni. Bilo bi prirodno da preuzmem sva njihova selišta jer je banka u njima imala jamčevinu za izdane zajmove.

Jefferson ušuti. Sally Coburne je čekala.

– Svi sumnjaju u mene – nastavi Jefferson. – Svi vjeruju da sam ja iza tih protjerivanja, da ja stvaram situacije u kojima doseljenici ne mogu udovoljavati bankovnim obavezama pa onda preuzimam njihovu zemlju. Ali, svi se zavaravaju! Posrijedi je još netko koga ne poznajem. To bi mogao biti Kirby Gillen. Možda. No sve će se to razbistriti za dva mjeseca. Tad prispijevaju otplate i netko će morati odati kartu. Taj netko morat će tada platiti za protjerane, inače neće dobiti njihov imetak. Morat će najprije položiti uredne dokumente.

– Razumijem – reče Sally. – To je dakle velika igra. Netko radi u sjeni a sumnja pada na vas. No za dva mjeseca moralo

bi se otkriti tko je taj netko, on ili makar njegov posrednik, je li?

– Tako je!

Jefferson ustade.

– Ne bih vas htio prvim posjetom previše opterećivati – rekao je. – Zahvaljujem vam na gostoprimstvu. Bio je užitak razgovarati sa ženom koja razmišlja kao vi. Nadam se da ćemo postati dobri prijatelji.

Jefferson se sagne, prihvati njezinu ruku i poljubi je. Zatim je otišao.

Sally Coburne je mislila o tome kako je pred njom bio ubojica. Mislila je na kočiju u živom pijesku pod mostom ondje daleko na jugu, sasvim blizu meksičke granice.

Mislila je o tomu kako je ta kočija u jednoj prirodnoj katastrofi izbačena na površinu, i kako su nađena tri leša, dobro očuvana jer ih je pijesak oblio tako da se nisu mogli raspadati. Leševi su bili u kočiji. Svi ti ljudi bili su postrjeljani.

Bila je to prva velika pogreška ubojica.

Svakomu je jasno da bi šerif uvijek išao ispred kočije. Vozač i njegov pratilac morali bi sjediti gore na svom mjestu.

Sally Coburne mislila je na te stvari promatrajući kako se Al Jefferson penje na konja i kako odlazi.

Drugi se pojavio Gillen. Kuća bijaše osvijetljena ali Sally je bila kod jezera. Na mjesecini sve se dobro vidjelo.

Gillen nije znao da je Sally vidjela kako dolazi i kako je neko vrijeme razgovarao s Jeffersonom. Mjesecina je bila jaka kao dan, zvijezde su sjale, vidjelo se nadaleko.

Sally se brzo odlučila za riskantnu igru i otišla je k jezeru, znajući da će je stabla i grmlje neko vrijeme štititi od pogleda.

Sally je stajala kod vode i kao da je oklijevala. Zatim je raširila ruke i zabacila glavu. Zagledala se u zvijezde. Onda se počela vrtjeti brzo, sve brže, tako da se haljina podigla zvonoliko oko osovine koju su sačinjavale vitke noge.

Vidjela je jahača između drveća i bila je sigurna da je promatra te da vjeruje kako još nije opažen.

U svom plesu Sally se počela razodijevati. Bio je to ples koji možda izražava oslobađanje, radost života pod zvijezdama na obali jezera.

Sally se potpuno svukla i onda se zatrčala u jezero. Voda je prštala na sve strane. Trebalo je da se plićakom ide prilično daleko prije negoli se može zaplivati.

Kirby Gillen nepomično je sjedio u sedlu i promatrao.

»Tijelo božice«, mislio je. »Najljepša žena što sam je ikad upoznao i što ću je uopće vidjeti. Puna je života, ovdje se osjeća nesputana, oslobođena kojekavih tričarija. Istok je više ne pritišće. Ponovo počinje voljeti život, inače ne bi gola golcata išla na plivanje u jezero. Aaaaah, divna je! Za toga Jeffersona previše i dobra, odviše lijepa. Bilo bi to nešto za mene! Vidio sam je голу i više je neću moći zaboraviti, makar živio još stotinu godina«.

Bilo je još takvih i sličnih misli. Kirby Gillen nije znao bi li vrištao od radosti ili psovao, jer odsad će ta žena biti u njegovoj krvi, u svim njegovim mislima,

željama i snima. Morao bi je dobiti, morala bi postati njegova java.

Ali ne bude li ga htjela, ako ga odbije?

Promatrao je kako izlazi iz vode. Polako, skladnih kretnji. Više nije mogao izdržati na mjestu. Pognao je konja i počeo se između drveća približavati jezeru. Sally ga je ugledala. Držala je haljinu ispred mokroga tijela. Nije bježala, nije tražila zaklon iza grma. Nije ni vikala, što bi većinom činile žene u takvoj neprilici.

Stajala je mirno i gledala u jahača. Haljina koju je pritiskivala na tijelo nije pokrivala mnogo. Tanko ljetno tkanje smočilo se i zalijepilo za kožu.

— Što tražite ovdje? — pitala je mirno, odrješito. Kirby Gillen meškoltio se u sedlu, gnječeći jabuku. Htio je skočiti na zemlju i zagrliti je. Pomislio je na to da je jednostavno odnese u kuću.

Bi li se otimala? Vikala?

Istoga trenutka postade Kirbyju Gillenu jasno da bi takvim postupkom sve pokvario, sve što želi i čemu se nada. Dakako, sad bi je mogao uzeti silom. No bio bi ludak da to učini. Džentlmenstvo ga nikad nije resilo, moralnih briga nije imao, no htio je biti mudar.

Kirby Gillen se svladao.

— Lijepi ste kao božica — šapatom će sa svoga sivca. — Ispričavam se. Na trenutak sam zamalo izgubio razum. Možete li to shvatiti?

— Možda — odgovori Sally.

— Kad je posrijedi žena, muškarci često gube razum. Eto, dogodilo se da ste me zatekli

golu pod zvijezdama. Predstava je završena, idite kući.

– Da – Kimne Kirby Gillen.

– Sanjat ću o vama. Odsad sam vaš vitez, vaš sluga, vaš... Nije našao željenu riječ.

Sally će hladno:

– Jedan od vas četvorice već je ovdje. Al Jefferson. Tko mu god stane na taj put, ubit će ga. Ako sazna da ste me vidjeli ovakvu...

Ušutjela je i uzdahnula. Zatim je nastavila:

– Zbog mene su više puta dobri prijatelji postajali krvni neprijatelji. Sad vidim kako nije trebalo da kupim farmu Jakea Gibsona. Bilo bi bolje da sam se zaustavila u nekomu drugom gradu.

– Ne – reče Gillen pritegnuivši uzde. – Na pravom ste mjestu! A što se nas četvorice tiče, nikad nismo bili pravi prijatelji. Mi smo samo stvorili ovaj grad. Razvili smo ga tako da su nam na kraju nametnuli šerifa.

Konj krene s noge na nogu. Kirby Gillen reče preko ramena:

– Sally, posjetit ću vas uskoro opet. Ne bude li se to Jeffersonu svidalo, sredit ću ga.

Prijetnja je izrečena glasom čovjeka koji ne zna za šalu i koji je spreman na sve.

Sally je promatrala kako odlazi.

Već je bilo jasno da će Gillen i Jefferson uskoro biti smrtni neprijatelji. To neće biti teško postići. Još samo malo truda.

Sljedećega jutra došao je k Sally Joe Hatthaway. Čim ga je ugledala, bilo joj je jasno da je i njega pokrenulo ono što i dvojicu prethodnika. Htio ju je vi-

djeti, želio je uspostaviti bliži kontakt.

Joe Hatthaway nije ju mogao izagnati iz misli. Činila mu se prelijepa, izazovna u svojoj razočaranosti. Svaki njezin pogled pogadao ga je poput munje.

Koji muškarac ne bi u takvoj prilici računao s ulogom tješitelja? Samo da pri tom bude dovoljno brižan, pažljiv i strpljiv.

Joe Hatthaway došao je na mazgi. Kad je sišao sa sedla, Sally opazi da je njegovo dugo lice začudno nalik na mazgino.

– Jake Gibson mi je uvijek prodavao zob i kukuruz – rekao je Joe Hatthaway. – Otkose s livada kod jezera također sam kupovao. Ako hoćete, Sally, poslat ću ovamo nekoliko svojih ljudi. Preuzeli bi žetvu i košnju. Vi biste samo nadgledali. Ha, nije li ponuda dobra? Sve ću platiti po dobroj cijeni. Znaate, u ovoj zemlji ovdje ima mnogo dobrih minerala a ja za svoje zaprege trebam dobru hranu. Sally, na stanicama moje poštanske i transportne linije nalazi se stotinu osamdeset konja te više od pet stotina mazgi. Mnogo, je li? Zato bih bio zainteresiran i za sljedeće žetve i ostalo. Ono što se ne troši kod mene, lako se mojim vezama proda kod drugih. Kao dobar prijatelj moram vam pomoći u poslovima, je li?

Sally Coburne mirno ga je gledala. Preko njegovih ramena vidjela je u daljini Jima Keefera.

Toga je trenutka znala kako će njezina bespoštedna igra teći dalje.

Da, to joj je odmah bilo jasno

i krenula je u nju potpuno odlučno.

Na njoj se to nije opazalo. Zahvaljivala se kimanjem i smiješila se.

— Joe — reče — dugujem vam mnogo zahvalnosti. Mogu vas zvati Joe, je li? Zna, Joe, već prve noći što sam je provela ovdje morala sam samoj sebi priznati kako mi je potreban dobar prijatelj.

Ušutjela je, prišla bliže i položila mu dlanove na prsa.

— Ne shvaćate me krivo, Joe, je li? — pitala je.

Joe Hatthaway pogleda u njezine oči, zatim njezine meke i vlažne usnice, iza kojih se sjaje zubi.

Tako joj je blizu da osjeća svu njezinu ženstvenost, draži koje guše dah i pomračuju razum.

Te zelene svjetlucave oči Joea Hatthaway su jednostavno izludivale. Te oči kao da ga pitaju: Onda, usuduješ li se ili si kukavica?

Odlučio je da krene. On nije kukavica. On je čovjek koji je uvijek uzimao sve što mu se sviđalo ili što je htio imati.

Uhvatio ju je u zagrljaj i počeo je snažno ljubiti. Dopustio joj je da osjeti njegovu snagu i muškost, da je čovjek koji je do sad dobivao svaku ženu.

Sally je na trenutak dopustila da osjeti što bi mogla pružiti kad bi htjela.

No tad se odjednom počela opirati. Nastojala je da se oslobodi zagrljaja ali Joe Hatthaway nije ju puštao. Činilo mu se kako je došao dovoljno daleko da više ne odustaje.

Sally udari udvarača svom snagom u kost ispod koljena. Hatthaway napokon popusti.

Sally tad pokuša da ga udari u lice.

— Lopove! Pasji sine, što sve da očekuje samotna žena od takvih skotova? To je...

Dalje nije dospjela. Toga časa dogalopirao je Jim Keefer. I Hatthaway ga je tek tad čuo. Nije imao vremena niti da skoči u stranu. Jim Keefer zamalo ga je pregazio konjem. Konj ga zatim udari bokom i Joe Hatthaway odleti na zemlju. Kotrljao se kao balvan. Bila je to smiješna slika. Hatthaway bijaše toga svjestan. Odavao je to njegov bijesan krik.

Odsad će Joe Hatthaway mrziti Jima Keefera svom snagom. Nikad još nije bio tako ponižen. Nikad! I osim toga pred ženom do koje mu bijaše stalo.

Joe Hatthaway ustade psujući. Bio je tako bijesan da je Jima Keefera htio smrviti golim šakama. Ništa drugo nije želio.

Ali i Jim Keefer bio je također bijesan.

Njemu se činilo da se Sally Coburne borila protiv grube sile napasnika svom snagom, očajnički, ali istodobno bez ikakvih izgleda.

— Pseto! — drekne Jim Keefer. — Zaboravio si što sam rekao za sve nas i što sam obećao? Zaboravio si tvrdnju da smo džentlemani i da ćemo biti njezini zaštitnici?

Keefer skoči sa svoga uznemirenog konja. Nije htio da Joea Hatthaway još jednom nagazi i baci u prašinu. Učinit će to sam svojim rukama.

Jim Keefer je osjećao da to mora učiniti. A htio je ujedno Sally Coburne pokazati kakva je muškarčina.

Odmah u zamahu baci se Jim

Keefera na Joea Hatthawaya i ponovo ga obori. Manji je od koščatoga Hatthawaya ali težinom su bili jednaki. I Keefer je pravi teškaš, muškarac snažnih mišica, čovjek koji se može boriti poput bika.

Joe Hatthaway se neko vrijeme nije mogao osloboditi. Dok se trudio da to postigne, dobio je nekoliko gadnih udaraca u glavu i po licu. Tek kad se očajnički napregnuo, odbacio je Jima Keefera.

Obadvajica su skočila na noge istoga trenutka. Soptali su i dahtali. Hatthawayu je krvario nos. Usnice su mu bile rasječene.

— Ubit ću te! Da, prokleta životinja, odrat ću te! — vikao je Joe Hatthaway.

— Nećeš uspjeti, dragi moj! — uzvraćao je Jim Keefer.

— Prije negoli ti zakrenem glavu, naučit ću te dobrom ponašanju. Pred ovom damom najprije ćeš plesati kao pudl.

Jim Keefer napadne ponovo svom snagom. Hatthaway se branio dugim i jakim udarcima ali ga nije mogao zadržati. Keefer se pognuo i nastavljao napad. U jednom trenutku uhvatio je Hatthawaya za noge u visini koljena i trgnuo ih prema sebi. Hatthaway izgubi ravnotežu i pade kao posječen. Borci su se valjali po zemlji podižući prašinu. Dahtali su i stenjali. Udarali su se, davili pa opet udarali. Nitko nikoga nije ni najmanje štedio. Nitko nije htio prestati sve dok može pokretati i jedan jedini prst.

Na kraju se ni jedan borac više nije micao. Činilo se kao da su se dotukli.

Borba bijaše okončana.

Sally Coburne bila je još naslonjena na kućni dovratnik.

To je bio dakle prvi sukob.

Što će se događati sad?

Ta dvojica u prašini postala su smrtni neprijatelji. Treba li da sad uzme oružje i da ih pobije? Ne bi li mogla sve prikazati tako kao da su se postrijelili međusobno?

Ne bi li time bila ispunjena njezina osveta?

Sally odagna te misli.

Ne, bilo bi to ubojstvo. Neće ubijati za osvetu. Neka se četiri ubojice skončaju međusobno. Bila je sigurna da će ova dvojica što sad leže iscrpljena u prašini sljedeći put potegnuti oružje.

Kad se Sally ogledala naokolo, ugledala je jahača slijeva, na blagom brežuljku. Nije bio daleko ni pola kilometra. Prepoznala ga je jer ga je vidjela već dvaput. Možda joj čak duguje život. Da, bio je to šerif.

Šerif je zacijelo promatrao događaje s brežuljka. Ako ništa drugo, vidio je kraj borbe.

Sad je pognao konja i počeo se približavati.

Sally ga je neko vrijeme promatrala a onda ušla u kuću i čvrsto zatvorila vrata. Spustila je čak težak zasun.

Što se događa vani mogla je promatrati iza zastora jednoga prozora.

IV

Joe Hatthaway i Jim Keefer osvijestiše se gotovo istodobno. Odmah su se osvjedočili da su u borbi jednako prošli. Ležali su jedan pokraj drugoga potpuno iscrpljeni.

Borba je završila neriješeno.

Borci su zbog toga bili pono-

sni i bijesni; ponosni što nisu bili pobijedeni, nezadovoljni što nisu uspjeli pobijediti.

Javljala se želja da se ponovo počne, da se borba nastavi.

Mislilo se također na to kako bi bilo dobro imati u ruci pištolj. Uostalom, na njihovim su sedlima puške a pištolji su poispadali u rvanju i leže negdje u prašini.

Sretan slučaj bio je što nije dan borac u rvanju na zemlji nije naletio na oružje.

Kad su borci ustali i promotri se, ugledali su i jahača. Svaki mu je od njih dobacio kratak pogled.

Borci su se brzo opustili. Činilo se da im je odlanulo.

Pridošlica je šerif i on zacijelo neće trpjeti nastavljanje borbe.

Da nije stigao šerif, jamačno bi se nastavilo rvanje. Nitko ne bi pristao na neriješeni rezultat. Ali sad je jednom i drugom borcu drago što je otpao nastavak.

Šerif reče sa sedla:

– Džentlmeni, samo nastavite! Naprijed! Neka vas ne smeta moja prisutnost. Ja vam neću smetati. Pripazite jedino na to da ni jedan ne posegne za oružjem ako ga nema protivnik. Obojica ili ni jedan. No, hoćete li nastaviti?

U šerifovu hladnom glasu bilo je poprilično posprdnosti.

Borci su škiljili na nj, još su bili zaokupljeni sobom.

Tad se prenuo Jim. Keefer. Ogledao se da vidi gdje je Sally. Nigdje je nije bilo. Zatvorena kućna vrata govorila su da se povukla kako ne bi morala promatrati što se događa vani.

Jim Keefer pogleda Joea Hatthawaya.

– Slušaj – rekao je – budeš li je još jednom napastovao ili gnjavio na bilo koji način, naruči lijes. Upamti, ona je pod mojom zaštitom. Utuvi to u glavu da ti je ne moram iščupati iz ramena, seronjo!

Poslije tih riječi krene Jim Keefer širokim korakom prema svom konju. Djelovao je kao mornar na palubi koju ljuljaju valovi, međutim u sedlo se popeo u prvom pokušaju. Čulo se kako je zadovoljno predahnuo, sretan što mu je to uspjelo. Osjećao se tako prebijen da se bojava penjanja u sedlo kao nemogućeg pothvata. Baš je dobro što Sally ovo ne promatra, mislio je.

Kad je konj krenuo, Jim Keefer htjede od bola jauknuti. Rebra su se ponašala kao zdrobljena košara. Teško je disao. »Prokleti pas, polomio mi je rebra. Pretvorio me u bogalja. Moram ga ubiti.«

S takvim je mislima Jim Keefer sjedio u sedlu mučen bolovima.

Kako se Jim Keefer nije okretao, nije mogao vidjeti da je Joe Hatthaway u sedlo dospio tek u drugom pokušaju i da je pri tom zamalo pao na drugu stranu.

I Hatthaway je stenjao. I njega je zaboljelo pri svakom koraku. I njega su morale iste misli kao i Jima Keefera. I njemu su bila polomljena rebra, i on je osjećao kao da je u njemu sve isprevrtano i nagnječeno.

Bila je to borba bez poštade, borba u kojoj su se protivnici htjeli pesnicama ubiti a ne po-

tući. Ništa nije pri tom mijenjala činjenica što su jednom bili partneri, drugari koji su ubojstvom i pljačkom postali moćni ljudi, koji su čak stvorili jedan grad, koje su svi u čitavu kraju zvali velikom četvoricom.

Što je bilo prošlo je.

Sve je promijenila lijepa žena.

Šerif pogleda zatvorena vrata.

Polako je sjašio i odveo konja k bunaru da se napije. Čekao je strpljivo i polako smatao cigaretu. Kad ju je već napola popušio, Sally otvori vrata.

Makar je imala opaljen ten, djelovala je blijedo. Lice je međutim djelovalo mirno.

Wade Everett skine šešir.

Svidjela mu se ta Sally Coburne. Nikad još nije sreo takvu ženu. Mislio je na nju još od one noći kad ga je povikom upozorila da će upasti u paljbu i kad mu je vjerojatno spasila život. Poslije toga, kad je razgovarao s njom, u to malo vremena osjetio je nešto potpuno novo, nepoznato iz svih dotadašnjih susreta sa ženama.

— Što je to bilo? — upita Wade Everett.

Sally Coburne čvrsto ga pogleda.

— Hatthaway me napastovao — rekla je. — Jim Keefer je to opazio izdaleka i dojurio ovamo. I tad...

Sally ušuti i slegne ramenima.

— Sad su neprijatelji. Smrtni neprijatelji. Zbog mene — rekla je. — Da prijatelji postaju neprijatelji već sam doživjela, ali što da radim ovaj put? Živim ovdje u samoći. Treba li da se sakrijem u mišju rupu? Ili da se dam zazidati?

Šerif zatrese glavom.

— Ne — rekao je. — Vaša ljepota katkada može stvarati neprimlike. Ali ne možete se unakaziti zbog ovakvih budala. Uostalom, ovdje sam i zato da katkad pogledam je li kod vas sve kako valja. Čini se da ću morati svraćati češće, je li?

Pogledao ju je čvrstim pogledom.

Znala je što taj pogled znači. Sad bi mu mogla obznaniti da njegovi posjeti nisu poželjni. Umjesto toga kimnula je.

— Da, bila bih mirnija kad bi šerif tu i tamo zavirio u ovu osamu. Osjećala bih se sigurnija. Jer zapravo sam već požalila što sam kupila ovo ovdje. Bilb je to vjerojatno sasvim ludo. Hoćete li kave? Za doručak je još prerano.

— Zahvaljujem na pozivu — osmjehne se šerif osmijehom koji joj se svidio.

U tom osmijehu njegovo je tamno, odvažno lice postalo mekše, mlade i prijateljskije. On i njegov način ophođenja činili su joj se simpatični. Da nema toliko osobnih problema, jamačno bi na šerifu našla još mnogo što dopadljivo.

Zacijelo ne bi odmah zaboravila njegove svijetle oči. Njihova zračenja veoma su jaka.

Šerif je čovjek osobite vrste. Sjetila se pri tom trenutaka kad se borio i kad je ubijao. Kad je to morao činiti. Kad nije imao drugi izbor.

Pitala ga je:

— Dobro ste podnijeli ovo ovdje?

Mislila je na borbu posjetilaca, pokazujući pri tom rukom prema srcu.

Šerif je shvatio pitanje i kimnuo.

— Da. To tako mora biti, Sally, i sami to znate.

Njegove riječi odavale su čovjeka koji misli jasno, koji ne zaboravlja ni obična ljudska iskustva, koji ponešto dokučuje nagonom, koji je i o njoj mnogo razmišljao. Odatle mu ta nerječitost i ta mirnoća.

— Moram dalje — rekao je. — U našem kraju ima još nekoliko doseljenika i farmera koji nisu otjerani. Moram ih redovito obilaziti. Jer, dakako, tko god da se krije iza svega toga, morat će prizvati nove ubojice.

Šerif se popeo u sedlo. Ona korakne nekoliko koračaja prema njemu.

Sad je tek uvidjela potpuno kolika je njegova osamljenost.

On mora ovdje obavljati posao koji ga je prekjučer zamalo stajao glave. Pri tom vjerojatno još ne zna tko se iza svega krije, tko vodi igru u kojoj će najvjerojatnije uskoro ponovo povlačiti oružje.

— Everett — rekla je — ne mojte ponovo uletjeti u zasjedu.

On samo odmahne glavom.

Otišao je. Sally je gledala za njim i mislila: »Da, ima pravo. Neke stvari moraju se u svakom životu dogoditi. Valja ih preživjeti.«

Sally se ogleda po dvorištu. Posvuda je bilo tragova borbe. Otišla je do spremišta alata i počela poravnavati rupe koliko je god bolje mogla. Inače bi se za prve kiše u dvorištu pojavile lokve.

Poslije nekog vremena Sally stade. Mislila je: »Do vraga, tako dugo ne namjeravam ostati

ovdje da bih morala misliti na kiše i lokve.«

Ipak, radila je dalje.

Tako je našla i pištolje obojice boraca, Jima Keefera i Joea Hatthawaya.

Kamo s tim? Što da radi? Da obadva pištolja jednostavno položi na klupu?

Nije vjerovala da će ijedan od dvojice doći po oružje.

Ne, to bi podsjećalo na neodlučan ishod borbe. A takav rezultat uskoro će se jednomu i drugomu sudioniku činiti porazom.

Sally odnese oružje u kuću. Odlučila je da ga pomno očisti i osposobi za upotrebu.

U međuvremenu prelazio je šerif preko brda. S vremena na vrijeme zaustavljao se i promatrao okoliš.

Blizilo se podne. Šerif stade ispod usamljenog drveta da u zaklonu odmori sebe i konja. Odatle je imao dobar pregled i mogao je spremati obrok. Pri tom je mislio na Sally Coburne.

Kad su muškarci u tučnjavi malaksali, ona se povukla u kuću. Nije htjela biti svjedok njihova osvješćivanja. Tad bi se i jedan i drugi osjećao pobijedenima. Tada bi možda obadvojica zamrzila ženu zbog koje je izbio borba.

Ta Saley Coburne bijaše mudra.

Šerif je razmišljao također o mnogim drugim stvarima. Mislio je i na dvojicu svojih poredhodnika koji su ovdje netragom nestali. Žalio je što još ne pozna dovoljno taj kraj. Za nj je ovdje mnogo skrivenih staza i tamnih zakutaka. I zbog toga toliko švrlja naokolo. Mora bolje upoznati teren na kojemu radi.

Tu i tamo pasla su goveda. Kod jednoga pojila vidio je kauboj s Keeferova ranča. Čistio ga je od korova.

Ništa se drugo nije opazalo na stazama ni na poštanskom putu koji vodi na zapad. Nijednoga jahača, nijednih kola.

Šerif se neprestano vraćao pogledom na sjeverne brežuljke i bregove. Na tom je prostoru tlo pješčano i stjenovito. Trave i drugoga zelenila veoma je malo. Prevladavala su crvena i žuta boja, gotovo kao u Arizoni.

Vrijeme je prolazilo.

Za ranoga poslijepodneva šerif htjede ustati i krenuti. Tad je ugledao jahača koji je dolazio iz smjera Elkhorna.

Kad se jahač dovoljno približio, šerif prepozna Mae Jefferson bankarevu ženu.

Jahala je prilično brzo. Njezin je konj dobar kasač a i ona se dobro smjestila u sedlu, pravomu kaubojskom a ne damskom. »Fućkam na takvu stvar«, rekla mu je jednom u staji. Na sebi je imala kaputić od jelenske kože i zelenu bluzu. Plavu kosu prikupila je straga uskim crvenim rupcem. Lijepo je djelovala u kretanju. Tko bi je vidio ovako u sedlu, ni bi vjerovao da cijele večeri i noći katkad provede sama samcata slažući pasijans uz tekilu i cigarete. Nitko ne bi vjerovao da se u takvoj samoći napije toliko da ne može hodati.

Ne, sada djeluje sasvim drukčije, odlučno, kao čovjek koji ima svoj cilj.

Kamo ide? zanimalo je šerifa.

Procjenjivao je udaljenost do Elkhorna. Vjerojatno iznosi petnaestak kilometara. Ako se mi-

sli na povratak, to je vraški izlazak za ženskoga jahača.

Šerif osjeti da mora saznati kamo ide ta žena.

Krenuo je za njom. Pričekao je da zamakne za brdo i onda pratio trag. To nije bilo teško, bio je najsvježiji na uskoj stazi.

Wade Everett nije prvi put u tom predjelu. Već ga je poprilično poznavao. Ondje dalje ima više zelenila. Više je izvora vlage. Oko vode razraslo se drveće. No zbog toga je to nepregledan teren, prošaran vučjim stazama. Keefer ovamo pušta na ispašu samo odrasla goveda koja se mogu braniti od vukova.

Uskoro više nije bilo lako pratiti trag. Ali Wade Everett je prvorazređan izviđač, koji bi se mogao u čitanju tragova natjecati sa svakim Indijancem.

Mae Jefferson pratio je iz prilične blizine. Na nepreglednom zemljištu to si je mogao dopustiti.

Neprestano ga je u mislima kopkalo pitanje kamo ide tako odlučno. Nagon mu je govorio da nije posrijedi šetnja ili izlet bankareve žene iz Elkhorna, poduzet u dokolici i dosadi.

Šerif bijaše načistu s tim da se mora pozabaviti kojekakvim sporednim pojedinostima ako želi otkriti trag onoga tko najmljuje ubojice, čovjeka koji je dao da nestanu dva njegova prethodnika i koji je naredio da bude smaknut i on.

U takvim prilikama i te kako je zanimljiva žena bankara, jer od protjerivanja doseljenika zasad ima najviše koristi banka. A tako će vjerojatno biti također u doglednoj budućnosti.

Cinilo se da ta žena dobro

zna put kojim ide. Na tragovima se nije zapažalo da bi jednom zastala zbog orijentacije.

Cilj se pojavio iznenada.

Ispred šerifa pojavila se mala zaštićena dolina, podijeljena potokom. Duž potoka razraslo se drveće, iza kojega se nalazi mala farma.

Mae Jefferson sjašila je pred kućom.

Iz kuće je izišao muškarac. Mae mu se bacila u zagrljaj.

Šerif je stajao kao ukopan. Je li naišao samo na ljubavnički odnos koji podržava bankarova žena ili...?

Treba li iskoristiti priliku, prišuljati se i pokušati naći odgovore na različita pitanja koja se nameću s različitim mogućnostima?

Wade Everett nije dugo oklijevao.

Krenuo je. Bio je uvjeren da to mora činiti. U tom se kraju previše ubijalo. Ljudi se izluduju strahom i odgone a iza njih ostaje plod petogodišnjeg truda, pa čak i dokumenti koji štite njihova domišta. Dva su šerifa nestala. I on je već mogao biti mrtav da ga ta Sally Caburne nije povikom opomenula u posljednjem trenutku.

Prema tomu, mora pratiti i najmanji trag, ispitati i najblažu sumnju.

Wade Everett priveže konja u dobrom zaklonu i počeo se šuljati.

Uvijek se libio prisluškivanju. Ovaj put mora činiti upravo to. Mora.

V

Čovjek u čiji se zagrljaj bacila Mae Jefferson zove se Ernest Parradine. Dobro je izgleda. Ne

djeluje kao farmer, prije kao momak koji se bolje osjeća u gradu negoli ovdje u brdima.

Ernest Parradine jedan je od onih tipova koji su sasvim plavi smeđe kože opaljene suncem. Njegove modre oči djeluju prodorno. Lijepo je građen i snažan. Nikakvo čudo što se žena poput Mae Jefferson tako strastveno baci u njegov zagrljaj.

Dugo su se ljubili.

Tad ona reče promuklo, kao da nema daha:

– Ernest, tako sam te željela! Malo je nedostajalo pa da poludim od želje da budem s tobom.

– Mačkice moja, bilo je ipak ludo što si došla ovamo. Mislim: nije pametno! Zar ne znaš kako je to postalo opasno? Ovaj treći šerif stajat će nas glave, ako ne pripazimo. Ubio je Jerryja i Freda Lonsdale a isto tako Brucea Ringlokea. Morao sam potražiti nove ljude. Taj je šerif opasan i bit će teško naći čovjeka koji će ići pred njegove ciljevi.

– Morala sam doći, morala sam – ponavljala je Mae. – Idemo u kuću. Moram ti to objasniti. Važno je. Jer ako ovaj put ne budeš djelovao na vrijeme, uzalud je sve što si dosad napravio. Propada sve što je postignuto. Udimo!

Mae je pošla u kuću. On je ostao na svomu mjestu i zagledao se onamo odakla je ona došla.

Ništa se nije vidjelo. Farma je mirovala u zasjenku drveća. Čovjek je ne može odmah ni okriti. Ali to je mana jednako velika kao i prednost, mislio je Ernest Parradine: slab je pregled okolice.

Prije negoli će ući u kuću Er-

nest Parradine zovne: – Sloan!
Hej, Sloan!

Kad nije bilo odgovora, potihio je opsovao. Znao je da njegov čovjek, koji ovdje tumači ulogu farmera, već danima prati usamljenoga vuka na čije tragove nailaze svako jutro oko korala.

»Prokletstvo, zašto Sloan Slade sad nije ovdje«, mislio je ljutito. »Mogao bih ga poslati da ide tragom kojim je došla Mae i onda bih znao je li je netko pratio ili ne«.

Još je jednom zazvao Sloan.

Odgovora ponovo nije bilo i Ernest Parradine uđe u kuću.

Mae je stajala kod peći i naliakala kavu. Bila joj je potrebna okrepa. Sad je tek osjetila umor.

– Mae, draga, što se dogodilo? – pitao je Parradine s vrata.

Mae je hodała sa šalicom po sobi. Nemirno je guckala kavu.

Dan bijaše sparan i prozori sa stražnje strane bili su otvoreni. Kako su bila otvorena i vrata, Mae se držala toga ugodnog propuha koji ju je rashlađivao.

Odjednom je stala i zagledala se u Parradinea.

– Ernest, on se hoće razvesti. Čim se u Elkhornu pojavio okružni sudac, razvest će se. Kaže da je prikupio neke dokaze o mojoj prošlosti. Tvrdi da ima punu vreću valjanih razloga za razvod. To se može odnositi samo na moju prošlost. Možda zna također za tebe. Vjerojatno je unajmio detektive.

Ponovo je gutnula kave. Zatim reče oštro:

– Ako se razvede od mene, propao je naš plan, je li? Banku mogu preuzeti samo kao njegova udovica. Prema tome: moram postati udovica prije razvoda. Ne napraviš li svoje na vrijeme, Ernest, čitav posao sa zemljom otišao je do vraga. Shvaćaš li sad zašto sam morala doći? Žurba me gonila. A goni i tebe! Ne shvaćam, zapravo zašto si toliko oklijevao. Ako ne možeš sâm...

Opazila je da je svladava uzbuđenje pa je prekinula samu sebe. Nije htjela pokazati strah nad propadanjem svega što se gradilo s toliko opasnosti. Ernest Parradine napokon spozna jačinu toga straha, pride k njoj i čvrsto je zagrlj.

– Srce samo bez strahovanja! – šaptao joj je u uho. – Nemoj se zabrinjavati. Budi sigurna da neću dopustiti da naš plan sad propadne. Nisam otjerao tucete doseljenika zato da banka preuzme njihovu imovinu samo tako, bez veze. Sve će biti dobro, dušo! Vрати se kući. Budeš li predugo izbivala, probudit ćeš sumnju. Ne smiješ izgubiti više ni jednu jedincatu minutu. Shvaćaš li, draga?

Mae ga još jednom divlje poljubi. Ljubav ili očaj, tko zna. Izašla je odmah. Ernest Parradine pomogao joj je da se popne u sedlo. Mahnuli su si.

Taj pasji sin – govorila je iz sedla – okrivljuje me zbog prošlosti. Na neki je način nabavio dokaze i počeo me optuživati i sumnjčiti. A bila sam mu uistinu dobra žena. Trudila sam se svim silama da budem takva. Ali neprestano me mučio zbog toga što sam bila s ljudima ka-

kav si ti. Ernest, bi li me i ti mogao prezirati?

Pogledao je gore prema njoj i zaniijekao glavom.

— Mae, mi smo kao vuk i vučica — rekao je. — Vučici je uvijek potreban vuk, vuku vučica. Oni zajedno love, udvoje se nalazi bogatiji plijen. Tako je to. Kako da prezire vuk vučicu koja lovi s njim? Ji li to moguće? Nije! Vidiš, tako je s nama. Srce, a sad na put! Požuri!

Mae proguta nešto, podbode, konja, okrene ga i ode. Ernest Parradine dugo je gledao za njom, i onda još kad je već nije mogao vidjeti, kad se još samo čuo topot njezina konja.

Sad je znao da bankar Al Jefferson mora uskoro umrijeti. To je bilo planirano već u početku jer jedino udovičinom pomoću može izvesti velike poslove sa zemljom. Jedino banka može preuzeti napuštene farme i selišta. A Mae mora donijeti banku.

Al Jefferson mora biti ubijen.

Ernest Parradine odluči da to izvede sâm.

Nije mu se išlo u Elkhorn. U gradu ga još nitko nije vidio. Al' makar se nije ondje muvao zna gdje se što nalazi. Ima točan plan. Mae ga je dopunila svim potrebnim pojedinostima.

Siguran je da će se u Elkhornu odmah snaći.

Wade Everett čuo je gotovo svaku riječ i napokon je saznao tko vuče konce u velikoj igri.

Sve je postalo jasno. Naden je čovjek u sjeni, čovjek koji vodi igru zamišljenu s velikom dobiti. Čim počne gradnja priključne željezničke linije, porasti će cijena zemlje a Elkhorn će se

naglo povećavati. Banka će praviti unosne poslove.

S pomoću uličarke koja se udala za bankara, čovjek kao što je ovaj ovdje može izvesti velik trik.

Wade Everett zna zasad samo njegovo ime: Ernest. Ali uskoro će znati više. Pričekat će da se Mae Jefferson udalji toliko da ne može čuti eventualne pucnjeve. Mora biti siguran da ničim ne bude upozorena na zbivanja u ovom zaklonu. Potrebno je samo malo strpljenja i vremena.

Tad će Wade Everett obići kuću, propustit će kroz ruke toga Ernesta i iscijediti iz njega prezime sa svim ostalim potrebnim podacima. No toga trenutka sreća se okrenula protiv šerifa.

Čim je začuo šum iza sebe, sagnuo se i okrenuo. No metak ga je ipak pogodio i bacio na zid. Wade Everett uzvрати paljbu. Još u okretu bio je izvukao kolt. Pogodio je otprve. Došljak je ispustio pušku i pokušao izvući revolver. Ali snage su ga napuštale. Najprije se spustio na koljena a zatim pao na lice.

Šerif je to promatrao naslonjen na zid, zaokupljen zaprepaštenošću što je pogoden i lećnut bolom koji je strujao njegovim tijelom. Naposljetku je shvatio da se mora brzo povući, ništa drugo, samo brzo odatle.

Tome Ernestu, koji je zacijelo revolveraš, sad više nije doraštao. Tako jako nastrijeljen ne bi se mogao boriti. Morao bi biti zadovoljan ako se uspije dovući do konja i ako se na bilo koji način uspenra u sedlo. Plašio se da za to neće imati snage, da

će klonuti, da će se nemoćno prepustiti dagadajima koji ne mogu za nj donijeti ništa dobro. Wade Everett se trgne i pode. U prvom je trenutku zamalo oduštao. Teturao je. Ali napredovao je zapravo prilično brzo. Da je to mogao procjenjivati, bio bi zadovoljan jer bi mu to davalo nove snage. No Wade Everett nije mogao odvajati misli od rane.

Šerif je rukom pritiskao ranu snažno i grčevito, kao da će tako krv zadržati u tijelu.

Neprestano ga je mučio osjećaj da će iskrvariti.

S druge strane kuće javljao se taj Ernest. Wade Everett jasno je čuo kako viče:

— Sloane! Hej, Sloane, imaš li vuka? Zar je bio ovdje? Prokletnik! Hej, Sloane, što je? Zašto ne odgovaraš?

Ernest je ušutio. Začudo nije ponavljao pitanje niti je što poduzimao. Kao da je bio siguran kako je Sloan pucao po vuku koji im je neprestano zadavao brige i nevolje.

Wade Everett pokuša požuriti. Zbog toga napora zamračilo mu se pred očima. Nekoliko je puta malo nedostajalo da padne. Bojao se da više ne bi uspio ustati.

Everetta je mučio strah da unatoč svim nastojanjima neće uspjeti, da će klonuti. I to će biti kraj. Jer taj Ernest očito je čovjek koji zna i može ubijati. Ono što je s Mae Jefferson dogovorio u kući nije ništa drugo nego odluka da uskoro počini umorstvo. Hladno, kao što se obavlja neki običan posao.

Čovjek kakav je Ernest ne bi oklijevao kad bi se pred njim našao netko sa šerifskom zvijezdom na prsima. On bi jedna-

ko hladno ubio i šerifa — možda trećega, ako se uzme da su dva prije Wadea Everetta nestala. Nestala u ovom kraju bez ikakvog traga.

Wade Everett nije popuštao. Išao je kao poluslijep i nekako dospio do konja. Naslonio se na dobru životinju ali nije se pokušao popeti u sedlo. Bio je potpuno siguran da to ovog časa nadilazi njegove snage. Klecave noge jedva su nosile tijelo. Izdale bi ga da se konj pomakne.

U teškoj iscrpljenosti Wade Everett nije pravo osjećao ni strah.

Prisebnost se pomalo vraćala. I slabost s vremenom slabi. Wade Everett osjeti kako se nešto snage prikupilo i odluči da je iskuša.

Polako je naravnao stremen, gurnuo u nj nogu, uhvatio se za sedlenu jabuku i trgnuo se očajničkim naporom. Činilo mu se da ga para stotinu noževa ali još je samo malo nedostajalo da gurne nogu preko konjskih pleća.

Uspio je. Našao se u sedlu.

Jaukao je od bola. Morao se čvrsto držati jer mu se činilo da se vrti. No to se smirilo. Sjedio je.

Rana bijaše u plečki. Desnu stranu tijela nije osjećao do pojasa.

Do vraga, mislio je, kako da se održi u hodu?

Kako da pobjegne progonite-lju?

Ima li uopće izgleda da uspije?

Koliko je još ostalo od dana? Hoće li mu pomoći mrak? Je li uopće pri pravom razumu? Je li tama pred njegovim očima početak nesvjestice? Hoće li sad

pasti s konja? Ili se u međuvremenu smračilo pa će mu noć pružiti priliku?

Taj Ernest sad zacijelo sedla konja i kreće za njim poput razjarenoga vuka.

Tom Ernestu sve sad visi o paukovoj niti, baš sve.

Noć se spustila i postala saveznik Wadea Everetta. Došla je pravodobno, prije negoli ga je Ernest Parradine mogao zaškočiti.

Parradine ja znao da je njegova divljač natrijeljena. Našao je krv na tragu, ondje gdje je bjegunac išao pješice i kad je bježao jašući. Računao je također s tim da je njegova divljač u sedlo dospjela zadnjim snagama.

Unatoč tom Parradine nije mogao stići šerifa, za kojega još nije znao tko je i što je. U noći se trag mogao teško pratiti i Parradine je sporo napredovao. Wade Everett uspijevao je zadržati svoju malu prednost.

Možda je i nehotice promijenio smjer tako da je Parradine otišao mimo.

Ernest Parradine iznenada stade.

Osluškivao je. Vladala je potpuna tišina. Mjesec i zvijezde još su zakriti iza mliječne koprane. Tek kad hladnoća noći otkloni taj zastor, bit će svjetlije.

Tad bi se možda mogao ponovo naći trag.

Ernest Parradine nije htio čekati. Uzdao se u svoje iskustvo jer ovo nije prvi put da progoni čovjeka.

Uostalom, ovaj put slučaj nije zamršen. Natrijeljen čovjek morat će potražiti liječnika.

Elkhorn jamačno ima liječnika. Parradine to ne zna pouzda-

no ali pretpostavlja da je tako.

Razmišljao je o tomu hoće li njegova divljač izdržati do Elkhorna. Bio je uvjeren da ima posla s iskusnim i žilavim momkom kojega Sloan Slade nije uspio oboriti. Najprije se čuo pucanj puške a zatim je kolt opalio samo jedan jedini put. Makar ranjen, taj je iskusni čovjek uspio izbaciti iz stroja iskusnoga Sloana Sladea.

Sve je to navodilo na zaključak da će taj čovjek stići do Elkhorna.

Kad je Ernest Parradine raščistio te stvari, krenuo je prema gradu.

Nadao se da će na putu možda stići Mae. Njezina prednost mogla je iznositi jedva više od kilometar-dva.

Pucnjavu jamačno nije čula jer je već bila zašla za brda. Inače bi se vratila da vidi što se događa.

VI

Sally začuje vani lagan konjski hod. A noć je već kasna. Pitala se tko bi mogao doći u to vrijeme?

Jim Keefer ili Joe Hatthaway jamačno nisu. Oni su se tako udesili da sad leže bolesni i bit će im potrebno poprilično da ponovo dođu do sedla.

Mogli bi biti Jefferson ili Gilen.

Konj je pred kućom stao. Sally je čekala da se javi jahač. Ali čula je samo jauk i zatim bolno kašljanje.

Sally brzo ustade s kreveta i bosim nogama pride prozoru. Oprezno ga je otvorila. Na mjesecini i svjetlu zvijezda vidjela je jahača.

— Madam — reče on polako,

prebijenim glasom – bio bih vam zahvalan da pogledate moju ranu.

Sally više nije oklijevala. Prepoznala je jahača a njegovo je držanje jasno pokazivalo kako mu je potrebna pomoć. Desetak kilometara do Elkhorna vjerojatno ne bi podnio.

– Dodite, šerife! – rekla je najprije ali je onda brzo dodala: – Stanite! Ostanite u sedlu. Pričekajte da vam pomognem.

Sally brzo nađe papuče i zaogrne se.

Istrčala je iz kuće.

Silazak sa sedla je težak i bolan. Da Sally nije pomogla, bio bi to pad.

Podvukala je rame pod šerifovu lijevu pazuhu i tako ga je napola vukla u kuću. Kad je legao na njezin krevet, onesvijestio se.

Kad se osvijestio, sve mu se činilo snom. No bolovi u lopatici bili su sasvim stvarni.

Wade Everett okrene glavu. Ugledao je Sally kako ga sažalno promatra.

– Je li to ponovo bila zasjeda kao prije nekoliko dana u Elkhornu? – pitala je.

Šerif se počeo prisjećati.

Znao je da Ala Jeffersona ne može upozoriti na opasnost. Istodobno mu je bilo jasno da taj čovjek mora biti opomenut.

Sally se sagne prema njemu i pomogne mu da popije nekoliko gutljaja čaja.

– Šerife, na lopatici imate čistu rupu – rekla je. – Jako je krvavila ali bio to jednostavan prostrel. Izlazna je rana veća. Učinila sam što sam mogla. Hoćete li imati toliko snage da vas kolima odvezem u Elkhorn k liječniku?

– Ne – reče šerif.

Zatim je Wade Everett pričao Sally Coburne što je doživio. Izrekao je to u nekoliko rečenica. Ona je odmah shvatila što sve to znači.

Čim je šerif završio, Sally reče:

– Onda vas najprije moram skloniti na sigurno. Taj Ernest neće vas dugo čekati u Elkhornu. Vjerojatno ima u gradu svoje ljude. Uzbunit će ih. Svi će tragati za vama. Doći će i ova-mo. Mislim da sad ni ja ne bih smjela divlje juriti u Elkhorn. Bilo bi to sumnjivo. Niti bi me pustili k liječniku niti k Alu Jeffersonu. To je sasvim jasno. Ne, nipošto vas ne smijem zadržati ovdje u kući. Potreban je dobar zaklon. Mislim da znam gdje se nalazi.

Wade Everett upitno je gledao u tu ženu. Želio je jedino da se ne mora pomaknuti. On bi ostao ležati gdje jest. Bio je tako iscrpljen i slab da mu se činilo kako lebdi.

Sally reče:

– Otočić na jezeru! Ovdje je blizu čamac koji je pripadao bivšem vlasniku. Odvest ću vas sa svim što je potrebno na otok i vratiti se plivajući. Čamac će ostati prijeko. Ovaj trenutak ne znam gdje bi bilo sigurnije.

Šerif to potvrdi malom kretanjem glave.

Znao je jezero i otočić. Često ga je promatrao u prolazu. Ležao je na tri dobačaja kamena daleko od obale. Bio je bogato obrašten drvećem, grmljem i visokom travom. Da, ondje bi se ranjen čovjek mogao kriti neko vrijeme.

– Mogućnost nije loša – reče šerif. – Ne zaboravite moje

oružje. Otjerajte moga konja. On će otkaskati u Elkhorn ravno u staju. Neka razbojnici pomisle da sam putem pao sa sedla i da ležim negdje u brdima. Neka me traže. Sally, vi ste odvažna i pametna djevojka. Već sad vam dugujem mnogo zahvalnosti. Hoću li vam se ikad moći odužiti?

— To nije potrebno — potihlo će Sally. — Možda...

Prekinula je samu sebe i dala se na posao. Prikupila je stvari, istrčala van i donijela nešto iz bisaga što su visjele uz sedlo. Izvukla je i pušku. Sve je to odnijela do čamčića koji je srećom našla prošlih dana. Njime je već obišla otočić. Sad je bila zadovoljna zbog toga što zna gdje su pogodna mjesta. Ranjenoga šerifa moći će dobro sakriti.

Kad je prišla krevetu i pomogla mu da se osovi na noge promrmeljao je:

— Obećajte mi da ćete upozoriti Jeffersona, obećajete mi to!

— Ne! — uzvratila je trpklo. — To ne obećavam!

Zatim mu je pomogla da izide van, podupirući ga pod zdravo pazuhu svom snagom.

Uspjeli su doći do čamca.

Konj je već bio pognan prema Elkhornu.

Kad je Sally veslala prema otoku, šerif upita:

— Zašto niste htjeli upozoriti Jeffersona?

— Zato što je zavrijedio smrt -- bez oklijevanja će Sally Coburne. — Zato što je pasji sin to zaslužio a meni je potpuno svejedno tko će ga ubiti.

Šerif ne reče ništa više.

Vjerojatno ga je svladala slabost.

Kad se čamac prijeko zario u

pijesak, Sally je pokušala da ga osvijesti. Inače ga sama nipošto ne bi mogla izvući na obalu. Ali šerif se nije budio.

Što sad?

Sally odgurne čamac ponovo u vodu i odvesla na drugo mjesto. Napravila je manje od četvrtine kruga.

Na tomu mjestu nalazilo se drvo koje je snažno korijenje imalo u vodi a grane i ogranci također su padali do njezine površine daleko od obale. U taj zaklon ugurala je Sally čamac s ranjenikom.

U taj mah nije mogla napraviti ništa više.

Svukla se brzo i kliznula iz čamca u vodu. Zaplivala je dugim potezima.

Prijeko je zamela sve tragove u pijesku.

U međuvremenu je Ernest Parradine čekao na ulazu u grad. Stajao je ovdje dugo. Znao je da ranjeni čovjek neće tražiti obilazne putove.

Kako je vrijeme prolazilo tako je Ernest Parradine sve teže suzbijao nestrpljenje i zadržavao oprez.

Svaka pomisao na to što sve ovisi o tome čovjeku budila je, grozničavost u Ernestu Parradineu. Taj je čovjek prisluškivao kad je razgovarao s Mae i može sve iznijeti na vidjelo. Velik i brižljivo skovan plan može propasti.

Ernest Parradine mislio je i na Mae. Ona već odavno mora biti kod kuće. Je li imala neprilika zato što je dugo izbivala? Ali vjerojatno je Al Jefferson ravnodušan i ne zanima se za nju. Svejedno mu je što ona radi jer ionako samo čeka okružnog suca da provede razvod.

Ne, Mae jamačno neće imati teškoća i neće biti prisiljena da objašnjava gdje je bila do noći.

Parradine je također mislio na Mae kad su nailazila sjećanja.

Upoznao ju je u Saint Louisu na jednoj salunskoj parnjači. Bila je članica plesačke grupe, guskica koja je vjerovala svakomu muškarcu kad joj je obećao brda i doline kako bi je dobio u krevet.

On, Ernest Parradine, bio je tad revolveraški dasa iz Teksasa. Radio je za jednoga profesionalnoga kartaša. Na tim luksuznim parnjačama što su plovile između New Orleansa i Saint Louisa igralo se naveliko. Bilo je igrača koji su u jednoj jedinjoj noći gubili po deset tisuća dolara, pa i više. Toliko se, također dobivalo.

I Parradine je nekoliko noći proveo s Mae. I njemu je vjerovala da će je povesti sa sobom i brinuti se za nju.

Da je i htio, nije mogao ispuniti obećanje. Jer on je bio samo unajmljeni revolveraš, čovjek bez ičega.

Poslije ju je ponovo sreo. U međuvremenu su postali stariji i iskusniji. Tek tad su postali par koji je išao od grada do grada. On je postao kockar. Od nekadašnjega gazde naučio je mnogo a revolveraša za zaštitu nije morao unajmljivati. Svojim brzim koltom uvijek se mogao zaštititi sam.

Bio je veliki igrač na rijeci ali jedne je noći morao skočiti s palube da spasi život. Ljudi čovjeka kojega je prevario u pokeru htjeli su mu oderati kožu. Toga je čovjeka ustrijelio ali na

kraju je ipak morao ostaviti sve što je imao na brodu, kapital za igru, kovčege s elegantnim odijelima, Mae i njezin nakit koji je uvijek gledao kao dobru investiciju što može pomoći u teškom trenutku.

Mae je sreo tek nekoliko godina poslije toga, slučajno, u Omahi. Već je bila udana za Ala Jeffersona ali nije bila sretna.

Dok je Al Jefferson obavljao svoje poslove i vodio kojekakve pregovore, stari se par sastao više puta.

Na jednom sastanku Mae je pripovijedala o planiranoj gradnji sporedne željezničke linije »Union Pacifica«. Pričala je o prezaduženosti farmera i doseljenika, o njihovoj zemlji i mogućnosti da je banka uzme na račun otplata i kamata.

Tako je počeo nastajati plan.

Stati par ponovo je imao zajednički posao. Opet su bili u lovu kao vuk i vučica.

Plan se pomalo ostvarivao.

A sad Ernest Parradine čeka čovjeka koji može sve razoriti.

Sve ga je jače mučilo nestrpljenje.

Nekoliko je puta htio otići u grad. U zamjenu za braću Lonsdale i Brucea Ringlokea unajmio je trojicu novih revolveraša. U međuvremenu su morali stići. Pozna ih otprije. Već su više put radili za njega. Vjerojatno bi ih našao u salunu. No svaki je put odbacio tu zamisao jer mu je nagon govorio da mora čekati na ulazu.

I čekao je.

Napokon je čuo konjski topot. Uskoro se pojavio konj bez jahača. Parradine mu pođe u su-

sret i zaustavi ga. Životinja se nije opirala. Parradine se jednostavno sagnuo i uhvatio uzde.

Brzo se pokazalo da je to konj čovjeka kojega je ranio Sloan Slade. Potvrđivala je to krv na sedlu i konjskoj dlaci.

Krvarenje bijaše jako i Parradine je pomislio da je jahač negdje pao sa sedla i ondje leži mrtav. Više ne može biti opasan. No tad je opazio da u kožnom držaču nema puške.

Gdje li se sad nalazi ta puška?

Je li taj čovjek ponio pušku sa sobom kad je prisluškivao razgovor s Mao? Je li je izgubio kad ga je Sloan nastrijelio i kad je bježao prema svome konju?

Moguće je također da je taj čovjek izvadio pušku kad je sišao s konja i poslao ga kući.

Ernest Parradine se predomisli.

Morao je ući u grad i pogledati jesu li stigli njegovi ljudi iz Omahe. Ako su stigli, poći će s njima u potragu.

A Jefferson?

Ponovo se sjetio Mae i njezinoga muža koji je želio da se razvede od nje.

Razvod može biti proveden već sutra. Tad Mae ne bi bila pravi nasljednik kao udovica.

Ernest Parradine osjeti da ga oblijeva znoj.

— Prokletstvo — gundao je — ne mogu sve obaviti odjednom.

Tješeći tako samoga sebe odveo je slobodnoga konja kilometar daleko i vezao ga iza grmlja. Bez jahača taj konj ne smije u grad. Mogli bi se okupiti ljudi i poći u potragu. To se

mora spriječiti. Dogodi li se da toga čovjeka nađu u životu, može ispričati što je čuo.

Parradine brižljivo priveže konja i pođe u grad.

Pomoć revolveraša bila mu je prijeko potrebna. Nadao se da su stigli večernjom kočijom i da su već nabavili konje.

Ernest Parradine nije bio zadovoljan što će se napokon pokazati u Elkhornu, ali drukčije se nije moglo.

Pred salunom bilo je nekoliko osedlanih konja i dvojica kola. Parradine stane, sjaši i bez oklijevanja priđe jednom od prozora. Zavirio je unutra.

Brzo je otkrio trojicu svojih pomagača. Ovdje su! Prepoznao je Archija Dunna. On se naslonio na bar. Charly zvan Cheyenne i Bat Slaughter igrali su biljar. Svi su odjeveni tako da mogu odmah u sedlo. Svi nose mamuze. Pred salunom su očito njihovi konji.

Parradine opazi da Archi Dunn ispija svoju čašu. Nadao se da se neće pridružiti drugarima kod biljara nego da će izići van. To je bilo prirodno. Jer revolveraši će ga sad nestrpljivo očekivati. Moglo se dakle računati s tim da će nestrpljiv čovjek izići. Dvojica za biljarom zaokupljena su igrom. Archi Dunn nije.

I uistinu, krenuo je prema vratima.

Salun nije prepun. Na dva ili tri mjesta igra se poker. Dvije djevojke muvaju se između stolova, daju se častiti i šale se s gostima. Klavirist pomalo prebire po tipkama.

Archi Dunn pogleda van preko niskih zakretnih vrata. Er-

nest Parradine brzo se približi.

Archi Dunn odmah ga ugleda.

— Izidite —, reče Parradine.
— Izidite iz grada prema sjeveru. Čekat ću vas na izlazu.

Parradine se odmah okrenuo. Bio je zadovoljan što ga ovdje u Elkhornu još nitko nije vidio, da ga nitko ne bi mogao ponovo prepoznati.

Brzo se popeo u sedlo i krenuo prema sjevernom izlazu iz grada.

Kao i prije prolazio je ispred pojedinih dućana, pokraj hotela i banke. Stambene prostorije bankara nalazile su se u prvom katu u koji su vodile vanjske stube. Tako je službeni dio bio potpuno odvojen.

Gornji prozori bili su osvijetljeni.

Parradine zastane i zagleda se gore.

„Ondje je sad Mae“, mislio je. „A jednoga ću dana ovdje stanovati ja.“

„Ako ovdje nitko ne vidi moje lice, jednoga dana mogu se pojaviti kao stručnjak s istoka koji je došao da pomogne Mae, nasljednici bankara. Za ovdašnje ljude bit će to sasvim razumljivo. Jest, uskoro će mi zasjati sunce. Bit ću vlasnik banke, kao što mi je pripadala Mae, uvijek kad bi se našla u mojoj blizini. Njezinom pomoću odigrat ću najveću partiju svojega života. Tko bi bio pomislio da ću jednom biti vlasnik i direktor banke koja će praviti milijunske poslove čim počne polaganje kolosijeka.“

Jedan se je čovjek počeo spuštati vanjskim stubištem. Parradine ga je poznao.

Odjahao je dalje, okrećući glavu tako da ga Al Jefferson ne može prepoznati ni onda kad bude morao prelaziti osvijetljena mjesta ispred prozora i vrata. On i Jefferson vidjeli su se u Omahi.

Tek na izlazu iz grada uspravi se Ernest Parradine u sedlu. Još je vidio snažnu Jeffersonovu pojavu. Dvaput je prešao žučkasti jezičak svjetla. Zatim je nestao na ulazu u staju za iznajmljivanje konja.

„Neće valjda unajmiti konja i nekamo otići?“ mislio je Ernest Parradine. „Neću valjda imati toliko sreće da mi sam dođe pred nišan?“

Na cesti su se pojavila tri jahača. Parradine ih je čekao u mraku.

— Hej, Ernest, zdravo! — rekao je Bat Slaughter. Ostali su šutjeli.

— Zdravo, momci! zaradit ćete gomilu para — reče Parradine revolverašima ne čekajući da ga pitaju. — Plaćam sve vaše troškove i potrebe a kad budeмо gotovi isplaćujem tisuću dolara. Bude li sve prošlo glatko, možda će biti također premije.

Ljudi su nekoliko trenutaka šutjeli. Tad će Charly Cheyenne:

— Hm, nudi nam se tvrd orah, ha? Za tisuću dolara, dragi dečko, zacijelo zahtijevaš mnogo. Uostalom, svi te mi dobro znamo.

Trojka je stajala na mjesečini i smješkala se.

Tad Ernest Parradine počeo izdavati zapovijedi. Rekao je mirno:

— Jedan je čovjek malo prije ušao u staju. Slougher, izide li

iz nje na konju, pratit ćeš ga dok budete dovoljno odmakli od grada.

— I tad? — upita Slaughter podrugljivo.

— Jasno, Bat! — odgovori Parradine. — I onda ga ostavi da leži dok ga ne pronađu. A ti ćeš otići iz ovoga kraja.

— A tisuću dolara, troškovi i premija? — upita Sloughter polako.

Parradine se ogleda oko sebe.

S toga se mjesta prilično dobro vidio ulaz u grad i komad ulice. Iz gradske staje izišao je jahač.

Jefferson projaši kroz dva snopa svjetla.

— Evo ga, dolazi — reče Parradine. — Maknut ćemo se i skloniti ondje iza stijena. Neka prođe mimo nas.

To je odmah učinjeno.

Kad su se sklonili s ceste, vratiti se Parradine Sloughterovu pitanju. Rekao je:

— Sada ću ti dati dvjesta dolara. Ostalo, uključujući vjerojatno i premiju, doznačit ću ti na adresu u Omahi, na onu istu kojom sam se koristio za pismo. Slažeš se?

Sloughter kimne i uzme dvjesto dolara.

Al Jefferson je prošao.

Sloughter je krenuo za njim.

Ostali jahači stajali su nekoliko minuta na istomu mjestu.

Parradine zatim obadvojicu revolveraša odvede do šerifova konja.

Okrenuo se prema Charlyju.

— Čovjek koji je jahao ovoga konja pao je negdje sa sedla. Bio je ranjen puščanim met-

kom. Možda je smogao snage da sjaši i da se zavuče nekamo. Moramo ga naći. I to prokleta brzo! Moramo ga ušutkati. Pretpostavljam da je već mrtav, ali to valja provjeriti. Konj je došao sa sjevera. Charly, sada pokaži što znaš i umiješ!

VII

Al Jefferson se uputio k Sally Coburne. Nije mogao drukčije. Morao je poći makar nije bilo vrijeme za posjete.

Prije toga vratila se Mae s dugoga izbivanja. Vidio je kad je stigla, zaprašena i zajapurena. Osjećao se vonj konjskoga znoja.

Kad je ulazila u svoju sobu kratko ga je pogledala preko ramena. On je otvorio vrata dnevnoga boravka i promatrao je. Htio ju je pitati gdje je bila, no u njezinim je očima bilo toliko mržnje da je odustao.

Zatvorio je vrata. Ali nije dugo izdržao. Mislio je na Sally Coburne koja je također razočarana životom i svijetom koji je okružuje. Sjetio se kako mu je godilo kad se kod nje mogao raspričati. Osim toga činilo mu se da kod nje nije bez ikakvih izgleda.

Poslije njega došao je taj Kirby Gillen i zacijelo je pokušao iskušati svoju sreću.

Kako je to moglo završiti?

O tomu je Al Jefferson mnogo razmišljao. Onda odjednom nije više mogao izdržati. Spremio se za put i izišao iz kuće.

Sad je jahao kroz noć.

Kad je prešao tri — četiri kilometra, opazio je da ga prati neki jahač.

To nije ništa neobično u neposrednoj blizini grada. Posve je

prirodno da ljudi idu za svojim poslovima i prema svojim ciljevima.

Al Jefferson se ipak pitao tko bi mogao biti taj jahač. Farmer koji se vraća kući ili kauboj koji odlazi na neki pašnjak? Ili glavom Kirby Gillen koji bi isto tako rado k Sally Coburne?

»Ljepota te žene sve nas je općarala«, mislio je Al Jefferson. »Kad nam je ispričala kako je osamljena i razočarana, u svima je probudila želju da se iskažu zaštitom«.

Al Jefferson uspori. Neka ga jahač sustigne.

Tko je taj čovjek? Ako je Kirby Gillen, prisilit će ga da se vrati. To je čvrsto odlučio. Napraviti će to makar ga morao pesnicom skinuti sa sedla. Gillen danas neće biti kod Sally.

Al Jefferson je znao kako je Kirby Gillen opasan kad ima u ruci revolver. Zato je napravio ono što bi napravio svatko na njegovu mjestu: pripremio se.

Al Jefferson je također imao uza se revolver. Makar se sada bavi bankarskim poslovima, u biti je ipak ostao revolveraš. U džepu kaputa imao je Jefferson uvijek mali dvocijevni derringer. Sad ga je izvadio i sakrio ga u svojoj velikoj šaci. Drugom je rukom držao uzde.

Tako je Jefferson strpljivo čekao da ga jahač dostigne. Tad se okrenuo u sedlu.

Jahač bijaše stranac. Na mjesecini je mogao jasno zaključiti da toga čovjeka nikad još nigdje nije vidio.

Al Jefferson se htio mirno okrenuti naprijed i nastaviti put kad je opazio tipičnu kretanju. Bila je to kretnja koju revolveraši registriraju nagonski,

kretnja čovjeka koji je dotad imao oružje na zaštićenoj strani konja a 'sad će ga trgnuti i uperiti u cilj.

Al Jefferson je djelovao brzo, brzo kao vuk u borbi sa zmijom.

Derringer je opalio.

Bat Slaughter pokupio je oba dva metka. Doduše, i on je uspio jednom opaliti. Metak je okrznuo Jeffersona, ali strijelac je istoga trenutka pao s konja. Pao je teško i izgubio svijest.

Kad se Slaughter osvijestio, osjećao se loše. Odmah je znao da je ovaj put došao kraj. Nije mu to bilo prvo ranjavanje, ali ovaj ga je put pogodilo gadno.

Pokraj njega čučao je čovjek kojega je morao ubiti a umjesto toga dobio je on dva metka. »Zašto me Parradine nije upozorio na opasnost?« – mislio je u ljutnji. »Zašto mi nije rekao da je taj momak opasan kao divlji lav? Mogao sam ga s leda...«

U mislima ga je prekinuo čovjek koji ga je mirno pitao:

– Za čiji si me račun morao ubiti? Za koga radiš? Reci mi. Tvoj je konj iz naše gradske staje. Prema tome, došao si poštanskom kočijom. Konja si kupio ovdje. Znam to po žigu. Reci, za koga si radio?

Bat Slaughter oduvijek je znao da će ga jednoga dana netko prestići. Tko ubija mora s tim računati. Sad je proklinjao nastojanje da toga čovjeka skinu s konja sprijeda ili makar sa strane. Nije ga mogao ustrijeliti s leda, možda zato što bi se tad osjećao prokletim ubojicom.

Bat Slaughter nije se lako opraštao od života.

U Omahi živi žena koja je rado s njim. Volio bi se vratiti k njoj.

Ponovo je čuo pitanje:

— Tko ti je naredio da me ubiješ?

— Aaah — uzdahne Bat Slaughter — razmisli malo o tome. Valjda znaš komu smetaš.

Bat Slaughter je umirao.

Al Jefferson je čučao neko vrijeme pokraj njega i razmišljao.

Komu on smeta?

Neprestano se vrtio oko Kirbyja Gillena. Njemu je smetao kod Sally Coburne. Znao je da je lud za njom i da je neće prepuštiti Gillenu.

Ako Kirby Gillen u sebi nosi isto takve osjećaje...

Al Jefferson ustade i pride svome konju. Sad ne može ići na malu farmu kod jezera. Vjerojatno je već i prekasno. Sally zacijelo spava i ne bi imala razumijevanja za takav posjet.

Neko je vrijeme Jefferson stajao na mjestu i bijesno psuvao. Pri tom je razmišljao što da najprije uradi.

Na kraju natovari Slaughtera na konja i počeo se vraćati u grad.

Nestanak šerifa u gradu još nije bio zapažen. Što se njega tiče, Jefferson odlučio da sve prikaže kao napad razbojnika koji je mislio da u bankarovu džepu ima mnogo para.

Al Jefferson bio je gotovo siguran da taj pokušaj ubojstva valja pripisati Kirbyju Gallenu. Riječi umirućega revolveraša bijahu jasne. Nekomu smeta, nekomu je na putu.

To se može razumijeti jedino ako se dovede u vezu sa Sally Coburne, za kojom je Gillen ludovao jednako kao i on sam.

Konja s lešom zaustavio je

pred kućom pogrebnika, izvuкао ga van i rekao mu:

— Ovdje ti je cestovni razbojnik koji me napao. U džepu ima dovoljno novca da si plati pogreb. Idem sad k šerifu.

— Nije kod kuće — reče pogrebnik. Posvijetlivši, doda: — Neki stranac.

Poslije tih riječi prihvati uzde konja i odvede ga oko kuće u dvorište.

Al Jefferson stajao je držeći uzde svoga konja i pogledavao čas prema dućanu čas prema salunu.

U dućanu i u stanu iznad njega nije bilo svjetla. Ponoć je davno prošla.

U »Elkhorn-Palaceu« medutim još nije bio mrak. Ispred njega stajala su dva osedlana konja i jedna kola.

Al Jefferson je mislio: »Taj pasji sin! On je jamačno u salunu da bi imao dobar alibi. Zapravo, zacijelo čeka vijest o tomu da sam ubijen. Ove subote očito nećemo igrati poker. To pripada prošlosti.«

Al Jefferson poravna kolt i pode. Kad je pred salunom privezao konja, ostao je neko vrijeme stajati pokraj njega. Djelovao je mirno i staložen.

Iz saluna su izišla dva muškarca, najvjerojatnije otac i sin. Popeli su se na kola i otišli.

Al Jefferson polako ude.

Za dugim barom stajao je Kirby Gallen. Razgovarao je s dvojicom jahača Keeferova ranča. Oba su momka Jeffersonu mahnula rukom i otišla istoga trenutka kad se on naslonio na bar.

Barmen je prijeko u kutu već slagao stolce na stolove. Djevojke su bile nestale. Danas nije

bilo osobitoga prometa u »Elkhorn-Palaceu«.

Kirby Gillen pogleda Ala Jeffersona.

— Odakle sad ti? Opet si bio kod one ljepotice? Je li te ispratile nogom u stražnjicu?

— Ne — reče Jefferson mirno. — Ali mi je rekla da si ti obična bitanga. I ja se slažem s njom.

Kirby Gillen samo se nasmi-
jao.

— Pa sad, ja sam je vidio u zaista punoj ljepoti, kad se gola kupala u jezeru — cerekao se Gillen. — Katkad mi se činilo kao da joj je veoma stalo do toga da je vide zvijezde. Jesi li je ti vidio golu?

Al Jefferson polako proguta pljuvačku.

— Ti si je, kažeš, promatrao голу, ondje, ti?

Pitanje je zvučalo veoma lju-
tito.

— Upravo kako sam rekao — potvrdi Gillen. — A sad ti još kažem da je ti nikad nećeš dobiti, ti, staronja, nikad!

Al Jefferson ga pogleda i re-
če:

— Slušaj, Kirby, ubojica koje-
ga si poslao za mnom nije uspio obaviti svoj posao. Pokušao je, ali staronja je brži. Prije negoli je umro rekao mi je tko ga je unajmio. Jesi li čuo?

Bio je to blef ali Al Jefferson je u svom bijesu bio sasvim uvjeren da se isprijedio na putu Gillenu i da baš on ima interesa da ga makne. Gillenovo nas-
mijano lice bilo je sad na nj kao crveni rubac za razjareno-
ga bika.

No i Kirby Gillen se razbje-
snio. U njemu je odjednom pro-

ključalo jer su ga pogodila
sumnjičenja.

— Prokleti nitkove — vikao je
— o čemu to govoriš?

Gillen posegne pod bar gdje
je držao revolver i sačmaricu
skraćenih cijevi. Jefferson je za
to znao.

Nasuprot Kirbyju Gillenu, Al
Jefferson bijaše u prednosti. On
može mnogo brže povući kolt i
djelovati. Ali, nije bio siguran
ne traži li Gillen ispod bara ki-
jaču, koja također leži ovdje da
bi je barmen mogao dohvatiti.

Jefferson prekine oklijevanje.
Potegnua je i odmah pucao. Gil-
len je iza bara nešto dohvatio,
ali i odmah ispustio. Uhvatio se
za prsa i ledima naslonio na
police.

Jefferson je otrčao na kraj
bara. Odatle je vidio da je Gil-
len iz ruke ispala kijača, kožom
presvučen komad lanca.

Gillen se još držao na noga-
ma.

— Ti, ti si poludio — uzdisao
je. — Trebalo je da ti razdrmam
tu idiotsku glavu... Htio sam...
Ah...

Gillen je klonuo.

Jefferson se sagnuo, uzeo
kolt i stavio ga pokraj Gillena a
kijaču na njezino mjesto.

Kad se uspravio, nasuprot
njemu stajao je barmen i pro-
matrao ga. Al Jefferson uzvрати
pogled.

— Kirby je posegnuo za oru-
žjem — reče Jefferson barme-
nu. — Htio me ubiti. Morao sam
ga preteći. Sve ste to vidjeli, je
li?

Barmen je buljio u Jeffersona
i razmišljao.

Znao je i te kako dobro da je
Jefferson moćan čovjek, jedan
od velike četvorice, od koje su

sad ostala trojica. Ali ti će ostati kao velika trojica.

Barmen je morao poći od toga. Njemu se svidalo živjeti u Elkhornu. Na rubu grada ima kućicu. Njegova žena bavi se šivanjem. Za nepuna tri mjeseca dobit će drugo dijete. Malo kasno za njihove godine, no ipak se raduju. Kasno su se uzeli. Prvo dijete već hoda. Moći će se nekako.

Ne, on ne bi htio imati nepriлика u Elkhornu. Ne bi htio da ga koji od moćnika počne ganjati.

Taj salun netko će morati voditi. Možda Kirby Gillen nema nasljednika, ali tad će salun i trgovinu preuzeti grad.

Sve te misli jurile su barmenovom glavom.

Ne, on ne osjeća dužnost da bude vjeran svomu mrtvom gazdi. Kirby Gillen nije bio prislan s ljudima koji su za nj radili. On nikad nikoga nije pitao kako je, kako je obitelj.

— Aha, mislim da vam je zaprijetio revolverom, mister Jefferson — progunda barmen. — Dakako, bila je to nužna obrana, s vaše strane.

Al Jefferson obriše znojno lice. Ohladio se. Začas se pribrao tako da se mogao potpuno kontrolirati. Važno je da se može osloniti na barmena.

— Vama će biti povjereno vođenje saluna — govorio je Jefferson. — Pobrinut ću se za to. Bit ćete gazda. Plaća će se povećati za četvrtinu.

Al Jefferson se okrenuo i pošao prema vratima. Ali, poslije nekoliko koraka stao je i preko ramena pogledao prema barmenu.

— Vi ste Kelly?

— John Kelly, sir.

— Kelly, obavijestite pogrebника. Ovo je noćas drugi čovjek kojega sam morao ubiti. Obojica su htjela smaknuti me. Moram to ispričati šerifu.

Poslije tih riječi Al Jefferson je izišao.

VIII

Charly Cheyenne nije napola Indijanac. Ne, on je čistokrvan bijelac. Kao dječak živio je godinama kod Indijanaca i kod njih naučio ratničke vještine. Tako je postao jedan od najboljih čitača tragova u čitavu plemenu.

Zatim se Charly vratio među bijelu subraću i neko je vrijeme čak pohađao školu. Ernest Parradine bio je vrlo zadovoljan što je Charly došao.

Grupica je još vodila za sobom šerifova konja, jedino što nitko nije znao da je njegov. Potraga za jahačem nastavljala se.

U svitanje su stigli do farme Sally Coburne.

Ernest Parradine ostao je daleko pozadi. Nije htio da bude viden.

Archi Dunn i Charly Cheyenne stigoše pred kuću upravo kad je Sally Coburne dolazila s mužnje, noseći dva kablića mlijeka.

Okrenula se prema jahačima i pogledala šerifova konja. Charly Cheyenne i Archi Dunn dodirnuše šešire.

— Madam — reče Archi Dunn — ovoga smo konja našli na putu. Po svemu se čini da se jahaču nešto dogodilo. Ove noći konj je prošao ovuda. Vidjeli smo njegove tragove. Moj prijatelj može ih razlikovati od tisuću drugih. Madam, što znate o

jahaču ovoga okrvavljenoga konja?

– Ništa – reče Sally kratko.

– To jest, noću sam čula kako netko prolazi. Dapače, zastao je i nešto rekao. Sad mislim da je htio ući i zatražiti pomoć. Vjerojatno je bio ranjen. Ali, razumljivo, noću ne puštam nikoga u kuću. Osim toga, taj je čovjek bio u sedlu i mogao je dakle otići dalje. Ne otvarajući prozor rekla sam da više nije daleko do Elkhorna. Čovjek je otišao. Ne znam tko je bio. Uostalom, u ovom kraju jedva da ikoga poznam. Ovdje sam tek nekoliko dana. Još štogod dentlemenim?

Sally postavi to pitanje osbojnim glasom.

Muškarci su bili nepovjerljivi, to se jasno naziralo. Ona je mirno uzvraćala njihove poglede, ali u zraku se osjećalo da bi mogla dunuti bura.

Charly Cheyenne reče:

– Tako lijepa žena ovdje u osami, sama? Mačko, reci, što je s tobom?

Muškarci razmijeniše poglede.

– Mačkice – javi se Archi Dunn – sjašit ćemo i razgledati tvoju farmu. Hoćemo li to obaviti u miru i prijateljstvu ili da bude nevolja? No, bilo kako bilo, mi ćemo sve pretresti, baš sve.

– Onda počnite – uzvratila Sally Coburne. – Što prije počnete, prije ćete završiti. Ali ja bih na vašemu mjestu ostala ljubazna i uljudna. Napominjem da u ovom kraju imam moćnih prijatelja. Moglo bi se dogoditi da neki do njih nekomu od vas odere kožu ili ga objesi za uši na ulazu u kakav

sjenik, ako bih se ja požalila. Nemojte to zaboraviti.

Jahači su se smijali ali nisu bili sigurni šali li se žena.

Sjašili su. Pretražili su sve ali su se vladali dobro i ni u jednom trenutku nisu bili drski. Archi Dunn je govorio:

– Madam, jahač je mogao potjerati svoga konja prema gradu i sakriti se ovdje bez vašega znanja. Zar se to nije moglo dogoditi? Nije li, prema tomu, dobro da sve temeljito pretresemo?

Sally ne reče ništa. Počela je praviti maslac, ne obazirući se na pridošlu dvojku.

Došljaci su brzo obavili posao. Na maloj farmi nema mnogo zaklona.

Momci su se popeli u sedla i krenuli prema jezeru.

Sally je otkrila i trećega jahača.

I on je krenuo prema jezeru. Na stanovitoj udaljenosti sreo se s ovom dvojicom. Sally nije vjerovala da bi toga čovjeka mogla ponovo prepoznati. Šešir je nabio nisko na čelo a glavu neprestano držao tako da se lice nije moglo vidjeti.

Ernest Parradine upita svoje ljude:

– Onda?

Ništa – reče Charly Cheyenne. – Baš ništa. Ali unatoč svemu moj mi osjećaj govori da ovdje nešto nije kako bi trebalo biti. Ne znam što, ali nešto je u zraku.

Neko su vrijeme šutjeli. Zatim su se zagledali prijeko u otok. Charly Cheyenne reče:

– Ako je bio tako slab da nije mogao jahati, nije mogao ni plivati. Voda je odviše duboka da bi se prijeko moglo konjem.

Mora se plivati. To je jasno svakom. Kao i to da bi lakše stigao u Elkhorn u sedlu negoli otplivao prijeko. No kad bi se ovdje našao kakav čamac...

— Hajde da pogledamo — reče Ernest Parradine. — Ako čamac postoji, sakriven je negdje u grmlju. Pogledajmo.

Jahači su se ponovo razišli. Archi Dunn i Carly Cheyenne odoše lijevo, Ernest Parradine desno. Počeli su pretraživati obalu. Jezero je gotovo okruglo i tako veliko da bi se pješice moglo obići za dobrih pola sata.

Prijeko, prešavši svoje polukrugove, jahači će se ponovo sresti.

Sally je radila svoj posao i promatrala što rade tragači. Bila je potpuno uvjerena da su ti ljudi šerifovi neprijatelji. To ju je zabrinjavalo. Ali ništa nije mogla učiniti. Samo čekati.

Kad su se jahači na drugoj strani sreli, pogledali su se i slijegali ramenima.

— Ništa, nema čamca — reče Ernest Parradine. — Nema ni tragova. Čamci kod obale uvijek ostavljaju tragove jer se nasukavaju. Niste to opazili u piješku?

Charly Cheyenne zaniječe glavom.

— Ako hoćemo biti temeljiti — reče — netko mora otići prijeko i pretražiti otok. No ako je momak ondje i ako se malo oporavio, ustrijelit će svakog plivača. Mislim da moramo pričekati noć.

— Dobro — složi se Ernest Parradine odmah. — Ostani u blizini i pazi. Čim se smrači, okupit ćemo se ondje gdje smo se bili razdvojili radi ovoga tra-

ganja. Archi i ja u neduvremenu ćemo nastaviti potragu.

— I to temeljito — reče Archi Dunn.

Razdvojili su se. Archi Dunn i Ernest Parradine krenuli su prema kolskom putu.

Sunce počeo jako grijati. Dan se izjutrio.

Parradine osjeti kako u njemu raste nestrpljenje. Sve mu se češće nametalo pitanje je li Bat Slaughter obavio svoj posao. U to ne bi trebalo sumnjati. Ipak bi vrlo rado imao u rukama potvrdu da je makar taj problem riješen. Mae bi već morala biti udovica. Sad preostaje još jedino da se makne momak koji je prisluškivao razgovor s njom i koji je pri tom morao biti teško ranjen.

Toga istoga jutra stigle su poštanskom kočijom dvije omotnice na kojima je Al Jefferson prepoznao rukopis okružnog suca.

Jedno je pismo bilo privatno. Sudac je javljao da idućih tjedana ne može doći u Elkhorn jer u drugim gradovima ima prećih poslova. Zbog toga moli za razumijevanje, nadajući se da će Jeffersonovi poslovi u Elkhornu biti uredeni i bez njegove prisutnosti.

U drugoj omotnici bio je službeni dokument koji sudac šalje bračnom paru Allanu i Mae Jefferson. Tu je pošiljku donio poštara osobno.

Al Jefferson dao je pozvati Mae iz stana u svoj ured kako bi pred njom potvrdio prijem.

Kad su ostali sami, Jefferson je otvorio omot. Zatim je čitao, između ostaloga: „...tužitelj je vjerodostojno dokazao da njegovu ženu, rođenu Baker iz

Lousiane, vlasti traže tjeralicom. Optužena je to prešutjela pri sklapanju braka s tužiteljem. Brak sklopljen na prijekaru ne razvodi se nego se poništava, kao što je u ovom slučaju učinjeno.

Brak Allana Jeffersona i Mae Jefferson rodene Baker ovime se poništava kao da nije bio zaključen.

Gordon Mallone
okružni sudac*

Al Jefferson uroni u hladan trijumf.

— Eto, Mae, to je bilo tako jednostavno — rekao je poslije stanke. — Poslao sam detektiva tvojim tragom i sve se lako otkrilo. Ti si svojedobno na Mississiphiju i na njegovim obalama sudjelovala u krivičnim djelima s nekim Ernestom Parradineom, da ne govorimo o ostalom. Ovdje imaš jedan primjerak dokumenta kojim se naš brak poništava, uzmi ga, skupi svoje krpice i gubi se! Možeš ponijeti također bocu rakije.

Zadnje riječi Al Jefferson izgovori podrugljivo.

Mae je morala sjesti. Znala je da je sad sve izgubljeno, sve što je tako dugo i tako temeljito planirano.

Prema Alu Jeffersonu osjećala je žarku mržnju a za Ernesta Parradinea ostalo je gorko razočaranje. Nije uspio u tomu da ona postane udovicom. Sad je kasno.

Al Jefferson je promatrao svoju bivšu ženu i onda joj reče cijedeći riječ po riječ:

— Ako imaš prste i u pokušaju da budem ubijen, kako bi onda postala bogata udovica, sad ti se to više ne isplati. Sad me

možeš dati ubiti samo zbog posvemašnje osвете.

Mae polako ustade i pode prema vratima. U ruci je gužvala rješenje o poništavanju braka.

Kod vrata se okrenula i Alu Jeffersonu uputila ove riječi:

— Možda ću to i učiniti, Allane. Pokušala sam da ti budem dobra žena. Bila sam spremna i umrijeti za tebe. Kad sam osjetila tvoju ravnodušnost, počela sam piti. Srami se što si me pijanu ispitivao o prošlosti. Bila je to gadost. Nisam bila prisebna a ti si rovao po svemu. Đubre, nosi se do vraga!

Mae je izišla.

Al Jefferson je vikao za njom:

— Dajem ti sat vremena! Samo jedan sat!

Mae je napustila grad pola sata nakon toga. Iza sedla imala je debeo zavežljaj, a s lijeve i desne strane sedla visjela je po jedna torba. Bilo je to sve što je ponijela.

Tako je izlazila iz grada. Žena koja je ponovo sve izgubila.

Pošla je k Ernestu Parradineu, čovjeku koji je više puta već bio njezina sudbina.

Komu da inače ode, ako ne k njemu?

Išla je kolskim putem i oko podneva naišla na Ernesta Parradinea i Archija Dunna. Još su tragali za ranjenim čovjekom koji je vjerojatno pao s konja i zavukao se u neki grm.

Parradine ostavi Dunna da čeka. Sam je pošao u susret Mae. Po njezinoj prtljazi znao je da se nešto moralo dogoditi. No zasad je vjerovao da je Jefferson svoju ženu jednostavno najurio od kuće.

Mae ga je promatrala bez ri-

jeći ali je Parradine u njezinim očima vidio prijekor.

Mae mu pruži sučevo rješenje i reče: — On još živi. Uprskao si. Prošle je noći ubio tvoga čovjeka. Unajmio si nespособnjakovića. Razumiješ li to da je on još živ? Shvaćaš li što to znači? Nisi mu bio dorastao. Bio si preslab za njega. Poslije ovoga naša je igra izgubljena.

Ernest Parradine zagleda se u Mae kao u prividenje. Uzbudio se. Postao je nemiran. U njegovim je očima stalo titrati neko zlo svjetlo. Mae se počela plašiti.

Za minutu ili dvije Ernest Parradine se smirio. Iznenada se nacerio.

— Tako se brzo ne predajem! — rekao je. — Sljedeće noći sredit ću ga sam. Vjerujem da dotle neće pričati ljudima o razvodu poništenja braka i o tebi. Uništimo li obadva primjerka dokumenta, pred očima ljudi ti si još uvijek žena i udovica.

— A sudac? Rješenje je uvedeno u sudske knjige i lako se...

— Neka! Bude li potrebno, otkinut ću sucu glavu, zapaliti sud — reče Ernest Parradine. — Neću se predati! Ovo je posao moga života i neću dopustiti da mi ga uprska bilo što. Još se ne damo na koljena! Ako ništa drugo, ispraznit ćemo banku. Sad ostani uz mene. Večeras idemo u Elkhorn. Prije negoli svane, bit ćeš udovica.

Mae se zagleda u Parradinea začuđenim pogledom. Činilo joj se da je poludio. Ali pri tom se sjetila da su mu često uspijevali upravo ludi naumi.

IX

Sally Coburne čitavoga je da-

na promatrala okoliš svoje far-me. Kad se spuštala večer mislila je da više nije pod prismotrom. Nigdje se ništa nije micalo, ništa se nije zapazalo.

Nestrpljivo je čekala da se smrači. Da dode ono vrijeme kad noć pada, kad je tamnija negoli poslije kad nestane izmaglica i pojave se zvijezde.

Htjela je otplivati prijeko k šerifu. Morala je to učiniti. Smatrala je to svojom dužnošću.

Uz ljudsku dužnost Sally osjetila da joj je taj šerif drag kao čovjek. Osjećala je njegovu samoću. Morala je k njemu, morala mu je pomoći, makar boćom toplog čaja.

Sally sve brižljivo pripremi i umota u komad voštanoga platna.

Napravila je lakav zavežljaj da u nj ne može prodrijeti voda. Prebacit će ga na leda zajedno sa svojom odjećom i zaplivati.

U kući je ostavila upaljenu svjetiljku. Gotovo gola kliznula je kroz vrata van i začas stigla do jezera. tiho je kliznula u vodu.

Nebo je još mutno. Zvijezde kao da se tek nažiču. Mjesec će još neko vrijeme ležati iza dalekih brda i tek će kasnije pogledati što se naokolo zbiva.

Sally je plivala u mirnim velikim zaveslajima, nastojeći da što manje uzburka vodu. Teret na ledima nije ju osobito smetao. Prenijela bi ga na toj udaljenosti i slabija plivačica.

Kad je stigla do čamca, krenula je uz njegov bok i uskoro osjetila tlo pod nogama. Razgrnula je granje. Lišće je šušalo. Činilo joj se također da glasnije diše.

Wade Evertt šapne u čamcu:

— Vi ste, Sally?

— Da, ja sam — odgovorila je i popela se u čamac.

Bila je vrlo zadovoljna što ju je čuo kako dolazi i što može govoriti. To ju je uvjeravalo da mu je bolje

Vidljivost je bila slaba. Šerif je ležao u čamcu s mokrim rupcem preko čela.

Kad ga je dodirnula, osjetila je da ima groznicu. Bilo je pravo čudo što je bio priseban i što nije bulazio.

— Kako se osjećate? — pitala je.

— Aaah, može se izdržati — gundao je. — Rana boli podnošljivo. Neprestano sam rakijom vlažio zavoj. Zabrinjuje jedino izlazna rupa.

Sally napipa bocu. U njoj je bilo još pola litre tekućine. Šerif je ležao na boku tako da je mogla navlažiti zavoj na leđima.

— Zavoj ćemo zasad ostaviti ovako kako je — rekla je. — Ili se bolovi u rani pojavljuju u ritmu srca?

— Ne — rekao je on. — Nema upale. No jamačno imam groznicu.

— I te kako — reče Sally, dohvati bocu sa čajem i dade mu da pije.

Čaj bijaše još topao. Bolje će mu pomoći.

— Wade, jeste li gladni?

— Nisam — odgovorio je. — Jesu li me već tražili?

Ispricala mu je sve što se događalo i završilo riječima:

— Taj treći čovjek, koji se držao postrance, tako da ga nisam mogla dobro vidjeti, vjerojatno je taj Ernest.

Neko su vrijeme šutjeli.

Nedaleko od njih na otoku

odjednom se uznemirila jedna patka. Podigla se i odletjela vrlo glasno nisko nad vodom. Protestirala je protiv nečega.

Sally je htjela nešto reći ali je šerif preduhitri šaptom:

— Tiho, Sally, tiho!

Shvatila je odmah da prijeti opasnost.

Moglo se dogoditi da je patku uznemirila neka životinja. Na otoku zacijelo ima noćnih razbojnika kojih se patka boji. No Wade Everett jamačno je iskusan u tim stvarima.

Sally je sve jasno osjećala da šerif sluti opasnost. Sasvim je tiho šaptao:

— Sally, lezi u čamac. Ispruži se. Pazi tiho!

Poslušala ga je. Iako je govorio jedva čujno, u njegovu glasu bio je nalog.

Sally se ispruži uz šerifa. Još nije stigla svući mokre stvari i obući nešto suho iz zavežljaja. Mokra je i vrlo oskudno odjevena.

Zdravom rukom šerif je navukao preko Sally pokrivač. Sally se sasvim pripila uz njega. Na dnu čamca drukčije i nije moguće ležati.

Uskoro je osjetila toplinu njegova tijela, pojačanu groznicom.

»Kakva je to situacija« mislila je. »Došla sam u ovaj kraj zbog osvetničke igre sa četvoricom ubojica. Htjela sam veliku četvoricu tako posvađati da postanu smrtni neprijatelji i onda promatrati kako se iskorjenjuju. Umjesto toga bavim se jednim šerifom čiji se problemi mene zapravo ne tiču. Ili su oni ipak i moji? Obavijestio me o tomu što je čuo. Molio me da upozorim na opasnost Jefferso-

na. To nisam učinila. Je li Jefferson već mrtav?*

Ta i takva pitanja mučila su Sally Coburne.

Wade Everett pokrene pokraj nje ruku. Začula je lak metalan zvuk i znala da je zategnuo svoj kolt. Sada dakle leži pokraj nje na dnu čamca sa spremnim oružjem.

Oboje su povrh nogu promatrali otok.

Ništa se osobito nije moglo vidjeti. Ovdje, među granama i graničicama, u lišću moćnoga drveta još je tamnije nego na otvorenom prostoru. Čamac leži između dviju grana koje su se spustile daleko od obale i pri najmanjem dašku vjetra lišće dodiruje vodu.

Vjetra nema. Noć je tiha i sve jasnija.

Zapravo je pretiho.

U vodi se praćaknulo nekoliko riba. Na otoku se nije micalo ništa. Sve je umuklo. Niti cvrčci se nisu glasali.

Sad je i Sally počela osjećati opasnost.

Ležala je sasvim mirno. Osjećala je toplinu tijela Wadea Everetta i nadala se da će taj bolestan, teško ranjen čovjek smoci snage da se bori za sebe i za nju. Jer nešto se približavalo.

Da, nešto je dolazilo. Sad se i čulo. Netko je hodao otokom. Nekoliko puta razabirao se šum razgrtanja grmlja. Nitko to ne bi mogao izbjeći, ni životinja ni čovjek. Čulo se također kako pucketa suho granje i šumi uvelo lišće.

Kad bi dunuo vjetroć, šumovi bi prekrili jezero. Voda bi u va-

ličima udarala u obalu. Ali sad je tiho.

Čuje se samo ta nečija kretanja, nečije kretanje.

Šuškanje se uskoro začulo sasvim blizu čamca.

Čamac je malo odmaknut od obale, no dovoljno je blizu da bi se mogao opaziti.

Bude li taj netko na obali imalo pažljiv, mora ugledati čamac. Tako debele grane nema, niti nema tako debeloga korijenja koje bi se pružalo u vodu.

Neko je vrijeme vladala tišina. No Sally je osjećala da se ondje na obali nešto događa. Kao da je odanle nešto zračilo.

Prvi put je Sally osjetila kako se ljudski nagon može osjećati tjelesno.

Tad je ugledala veliku sjenu.

Bio je to visok, vitak čovjek. Stao je na jednu granu koja se pružala duž čamca i počeo hodati po njoj spretno kao mornar kad postavlja jedro.

Nema dvojbe da taj čovjek sljedeće sekunde mora otkriti da čamac nije prazan nego da na njegovu dnu ispod tamnoga pokrivača leži dvoje ljudi.

Za trenutak to se i dogodilo.

Čovjek koji je došao po debeleloj grani što je djelovala kao svojevrsan most za ukrcaj nije uspio svladati glas iznenađenja. Zvučalo je to kao glasanje vuka. Zatim je skočio u čamac.

Sally je opazila neko ljeskanje. Zacijelo je to bio nož na koji je kroz lišće pao tračak zvjezdane svjetla. /i Wade Everett je pucao. Pucanj je u tišini odjeknuo kao da je grunuo top. Metak je pogodio čovjeka u kretanju. Nagnuo se natrag i u stranu.

Pao je tako da su noge ostale u čamcu a gornji dio tijela naslonio se na granu po kojoj je došao s obale.

Čovjek je jauknuo.

Wade Everet opali još jednom. Više nije bilo dvojbe da taj čovjek umire. Nestalo je uzdisanje. Neki je predmet udario u rub čamca i onda pao u vodu. Vjerojatno je to bio nož.

Izdaljega na otoku javio se oštar glas:

– Imaš ga, Charly? Imaš ga?

Sally se raskrila. Znala je da sad nešto mora poduzeti. Ali što?

– Gurni ga u vodu! – reče Wade Everett sporo izgovarajući riječi. – Gurni ga u vodu! Zatim odmah otisni čamac od obale.

Everettov glas odavao je naprezanje. Vjerojatno je jedva pri pravoj svijesti. U groznici možda samo otprilike razaznaje stvari i shvaća događaje.

Na trenutak se činilo kao da će mrtvac s grane kliznuti u čamac.

Sally bi najradije vikala. Morala uhvatiti toga čovjeka čvrsto i nekako ga prebaciti preko ruba čamca u vodu. Uprla je ispod koljena i napregla sve snage. Čamac se zanjihao i kao da će se prevrnuti. To je spriječila debela grana uz koju čamac bijaše ispružen.

Sally je uspijela nekako staviti noge leša na rub čamca ali je morala naći uže i odvezati čamac.

S otoka su dopirali koraci čovjeka koji se brzo približavao, ne trudeći se da se kreće tiho.

– Charly! Hej, Charly, što je s tobom?

Ali taj čovjek, a bio je to Archi Dunn, nije dobio odgovor. On je s Charlyjem Cheyenneom doplivao na otok a odijela i oružje dovukli su sa sobom na maloj splavi.

Charly se nije javljao.

Archi Dunn umukne i počne se kretati oprezno i bešumno poput tigra.

Sally odveže uže i odgurne čamac. Leš polako klizne s ruba. Sally nastavi gurati čamac i na kraju ga snažnim zamahom otplavi na vodu.

Neko je vrijeme čamac brzo i tiho klizio. Zaustavio se tako daleko od obale da ga više ne bi bilo moguće doseći kameonom.

S obale je proradio kolt. No razdaljina bijaše prevelika da bi bilo pogodaka. Meci su udarali u vodu kojekamo oko čamca. Jedan ga je pogodio ali više nije imao snage da ga probije. Sally počne veslati. Zapinjala je svom snagom. Pri tom je glasno mlatila vodu ali žurila se. Tek kad je vjerovala da je izvan domašaja paljbe, pogledala je Wadea Everetta.

Činilo se da je ponovo u nesvijesti. Noć više nije bila sasvim tamna. Zvijezde su na sve više mjesta probijale izmaglicu i bile sve sjajnije.

I iznad dalekih brda također se stvarala srebrna vidjelica. Ondje će se uskoro pojaviti mjesec. Sally počne osvještavati Wadea Everetta. Nije odgovarao. Sagnula se k njemu.

Kad je opipala zavoj opazila je odmah da je rana ponovo krvavila. To ga je iscrpilo. No Wade Everett ipak je prikupio toli-

ko snage da spasi svoj i njezin život. Kad je bilo potrebno, zaštitio je nju i sebe.

»Kakav čovjek«, mislila je, »kakav čovjek! Šerif kao što je bio i otac. Šerif koji obavlja svoju dužnost makar pri tomu morao i umrijeti. Kako da mu pomognem?« mislila je Sally.

Sally je znala da ne može mnogo što učiniti. Wade Everett mora mirno ležati. To je otprilike sve što je najpreče. Ona će povez na rani vlažiti alkoholom. Možda se tako izbjegn timer upale. To što je rana još jednom krvarela, u tom pogledu nije bilo štetno.

Sally se vrati k veslu. Što da radi? Otok više nije izbjeglište. Protivnici su otkrili sklonište.

Jedino što se moglo učiniti bilo je da se sa čamcem ostane u vodi. Drugoga čamca nema i neprijatelji se ne mogu približiti. Opasno bi bilo jedino da se pojavi puška za lov na bizone koja daleko nosi. Njome bi dobar strijelac mogao izrešetati čamac.

Sally se bojala.

X

Ernest Parradine i Mae Jefferson naletjeli su s Archijem Dunnom na Charlyja Cheyennea i brzo otkrili da Sally nije u kući.

– Prijeko je na otoku! – sumnjao je Charly Cheyenne. – Čitav je dan preda mnom nešto izigravala. Zacijelo je ondje. Konj i kola su ovdje. Archi i ja otplivat ćemo prijeko. Napravio sam u svom skloništu malu splav za stvari. Dakle, Archi, morat ćeš se okupati. Nego, znaš li ti uopće plivati?

– Stari me bacio u rijeku a

tek sam bio prohodao – smijao se Archi Dunn. – Katkad mi se čini da me tad htio utopiti. Ali plivao sam kao mladi pas. Koliko sam god puta doplivao do oca, toliko me puta ponovo zviznuo u vodu. To se ponavljalo sve dok obadvojica nismo bili mokri. Charly, tako se uči plivati!

Archi Dunn i Charley Cheyenne otplivali su na otok Parradine i Mae ostali su sami. Parradine je Mae poslao u kuću. Morala je za njega i za sebe pripremiti večeru. Jeli su na klupi pred kućom. Parradine nije htio odvratiti pogled od otoka.

Tad su odjeknuli pucnjevi.

Uskoro se na vodi pojavio čamac.

Parradine je mrzovoljno psovao.

Čamac je nestao s vida. Zaklonio ga je otok.

Parradine pođe k vodi. Ovdje kod skupine stabala bili su privezani konji. Mae je ostala na klupi ali ni ona više nije mogla jesti. Jedino bi s vremena na vrijeme gutnula jaku kavu. Pri tom je mislila na godine s Parradineom prije negoli ga je izgubila i udala se za Jeffersona.

S Parradineom je bilo uvijek kao i sad. Uvijek je bilo teškoća. Planovi bi na kraju visjeli na niti paučine. Uvijek su sanjarili o tomu da izvedu nešto veliko, »coup« koji bi ih zadovoljio. No teškoće su svaki put bile takve da se sve izjalovilo.

Hoće li i ovaj put biti tako?

Mae je razmišljala o pucnjevima prijeko na otoku. I o čamcu. Što se dogodilo? Jesu li stra-

dali Parradineovi ljudi? Dotle je Parradine kod jezera nestrpljivo očekivao bilo kakav znak od svojih najamnika.

Tada se začuo dolazak jahača.

– Do bijesa! – ote se uzvik Mae.

Brzo je utrčala u kuću i ugasila svjetlo.

Jahač je dolazio s kolskoga puta. Uskoro je stao pred kućom.

Mae je stajala iza prozora u tami i gledala van. Prepoznala je jahača. Noć bijaše dovoljno svijetla. Uostalom, toga bi jahača prepoznala u najtamnijoj noći već po tomu kako nosi šešir i kako sjedi u sedlu.

Tad se začu glas Ala Jeffersona:

– Ja sam, Sally! Vidio sam kako se ugasio svjetlo i mislio da još niste u krevetu. Mogu li ući? Dogodile su se važne stvari i morao bih razgovarati s vama. Sally, čujete li me? Javite se, Sally?

Mae odlučila da se javi. U trgovini je razmijenila nekoliko riječi sa Sally i potrudila se da oponaša njezin glas, pretvarajući se pospana.

Tako upita otežući:

– Oooh, Allane, što tražite tako kasno? Kakve su to važne stvari? Umorna sam.

Al Jefferson je šutio. Kao da mu se nešto činilo sumnjivim. No tad ipak reče:

– Sally, moj je brak poništen. Slobodan sam čovjek. Nije bilo potrebno niti da se provede razvod. Sudac je našao razlog za poništenje. Sally, morao sam doći da vam to kažem. Shvaćate me da sam vam to morao javi-

ti? Smijem li sad ući? Dopustite mi to.

Al Jefferson mogao je vidjeti Mae u tamnoj prostoriji samo kao sjenu. Zacijelo nije mislio na to da Sally nije u kući.

Iza Jeffersona pojavio se Parradine i prislonio mu na leđa revolversku cijev.

– Glupane – rekao je – prokleti glupane! Moga si čovjeka pretekao, no mene nećeš. Ili bi to želio pokušati?

– Da, ako mi bude dopušteno da se okrenem i ako ti spustiš revolver tako da možemo potegnuti zajedno – reče Jefferson. – Rado bih to pokušao. Tko si ti?

Gadno iznenađenje pogodi Jeffersona kao da je dobio udarac u trbuh. Ali savladao se tako da se to nije zapažalo. Stajao je mirno. Činilo mu se da pozna toga čovjeka iza leđa.

Kad je u Omahi obavljao poslove, nije imao vremena da zaviruje u lica ljudi na cesti. Ali možda je taj glas tad čuo.

Drugo je iznenađenje došlo kad je čovjek rekao: – Onda Mae, želiš mi uzvratiti ljubaznost? Dodi i reci mu što želiš!

Jefferson nije mogao shvatiti da je Mae, žena koju je otjerao, u kući Sally Coburne. Nije to mogao pojmiti. Mae se pojavila. Jefferson se uvjerio da ne sanja. Na otvorenom prozoru bila je uistinu Mae. Bili su tako blizu da ju je mogao dodirnuti.

– Al, bila bih ti zaista dobra žena – govorila je Mae polako.

– Bila je to moja odluka i trudila sam se. Godinama sam čeznula za tim da se smirim na jednomu mjestu, u miru i sigurnosti, da imam topao dom i normalne ljudske brige. No tvoja

ljubav nije trajala dugo. Što sam se više trudila, to sam ti bila teža. Tad si počeo tražiti moje pogreške i slabosti. Tako se dogodilo ono što se moralo dogoditi. Počela sam piti i kad sam jednom bila u jadnom stanju, iznudio si od mene da govorim o svojoj prošlosti. Bilo je to nepošteno, odurno. Prevario si me. Umjesto da se na tvojim prsima isplaćem, da me tješiš, ti si me cijedio. Nisi tad i sâm osjećao kako je to gadno?

— Nisam — reče Jefferson hladno. Zašto mi to pričaš sad? Zašto i čemu to služi? Reci mi radije tko je ovaj čovjek iza mene? Odakle ti to poznanstvo? Mae nije odgovarala. Javio se Parradine:

— Bratac, mi smo se upoznali u onom vremenu koje se tebi ne sviđa. Ja sam jedan od momaka s kojima je išla i radila.

— I — upita Jefferson. — Jeste li kad imali velik uspjeh? Bili ste i ostali sitniži. Džepari ostaju džepari. Mae nije ni za što veliko. Niti je bila niti će biti. To mi je odavno jasno. A čini mi se da je tako i s tobom. Ili misliš da činiš nešto veliko ako me pokušaš ubiti?

Parradine se nasmijao i jače pritisnuo revolversku cijev u Jeffersonova leđa.

— I to je dio velikog posla — rekao je. — Ja sam dao tjerati iz ovoga kraja doseljenike i farmere, dragi moj jer sam znao da ću s tvojom udovicom Mae dobiti banku. Razumiješ li me, bratac? Dakako, znam da je brak poništen. Ali u Elkhornu to zacijelo nitko ne zna. Prema tomu, to se može srediti. Znaš, prema Mae bio si prilično ga-

dan. Sada će ona biti prema tebi, je li, Mae?

— Neka ide do vraga — reče Mae. — Lopov! Makni mi ga s očiju, Ernest! Makni ga, smakni ga!

Mae je vikala glasom koji je pokazivao da su njezini živci popustili. Istog se trenutka okrenula i hestala u mračnoj sobi.

Parradine i Jefferson ostali su stajati ispod prozora. Slušali su kako Mae rida u kući. Poslije stanovitog vremena reče Parradine:

— Hajde, idemo! Idi lijevo. Odmaknut ćemo se od kuće, ili Želiš umrijeti na ovom mjestu, bratac, je li? Ernest Parradine pretraži mrtvačeve džepove. U njima su ga iznenadili ključevi banke i trezora.

Vratio se prema kući. Mae je ponovo bila na prozoru. Prije toga bila je začepila rukama uši da ne čuje pucnjeve. Ali čula ih je ipak. Razdirali su je. Osjećala se bijedno. Jefferson je mrtav, znala je. U njoj se ponovo ispredala misao: »Bila bih mu dobra žena da je ostao prema meni onakav kakav je bio na početku braka. Pokušala sam da ga usrećim. Zašto ga je smetala moja prošlost? Zašto nije cijenio sadašnjost? Zašto se sve ovo moralo dogoditi? A doista sam htjela biti dobra žena.« Parradine je stajao ispred prozora.

— Natovarit ću ga na konja i odvesti gore na cestu — rekao je. — Uredit ću sve tako kao da je na putu napadnut i opljačkan. Zna se da ga mrze mnogi doseljenici i farmeri. Vjeovat će se da se netko osvetio. Vratit ću se za jedan sat. Pripazi na to što se događa na jezeru i na otoku.

Htio bih to znat kad se vratim.

Mae samo kimne.

I Sally je u čamcu čula pucnjeve s kopna ali nije znala što znače kao što si nije mogla protumačiti zašto je netko ugasio svjetlo što ga je ostavila u kući.

Te su je misli zaokupljale ali to je nije odvrćalo od Wadea Everetta. Za nj se neprestano brinula. S vremena na vrijeme davala mu je čaja, brisala znoj s lica. Ležao je ponovno na boku. Tu i tamo bi se počeo grčiti. Tad bi kleknula pokraj njega i pridržavala ga. Pazila je da ponovo ne prokrvari rana.

Sally je odavno obukla suhu odjeću što ju je donijela u vreći, no ipak joj je bilo hladno. Drugi dio noći bio je hladniji.

Mjesečina je povećavala vidljivost. Dok je čamac plutao, Sally je promatrala otok i jezero. Tako je opazila da je s otoka krenuo plivač, gurajući ispred sebe malenu splav.

Sally je pretpostavljala da je to onaj čovjek kojega su čuli kad se glasno približavao a zatim se pritajio da bi kasnije pucao na čamac. On se vraćao na kopno.

Čovjek je plivao prema mjestu gdje su bili konji. Sally je razmišljala o tom da zavesla bliže i da po plivaču počne pucati Everettovom puškom. Vjerojatno bi pogodila. Bila je dobar strijelac. Kao mlada djevojka, prije negoli ju je otac poslao da se školuje za učiteljicu, živjela je na usamljenom ranču. Ona i njezini nekoliko puta morali su se boriti protiv Apaša ili Komanča.

Da, toga plivača mogla bi

ubiti. Sally zavesla i počeo mu se približavati. Vidjela je da je plivač svjestan opasnosti. Počeo je plivati brže.

Malo poslije plivač je počeo vikati: — Heej! Pokrivaj me! Pucaj po proklesoj životinji u čamcu! Nemoj čekati da me ucmeke u vodi!

No prijeko na kopnu nije bio odjeka.

Sally zakrene čamac. Nije pucala na plivača. Osjatala je da pače zadovoljstvo što ne puca, makar je znala da je taj čovjek u vodi neprijatelj, razbojnik koji bi ustrijelio i šerifa i nju čim bi mu se pružila prilika. Ali nije mogla pucati na nemoćna čovjeka u vodi.

Sally udalji čamac od obale i zagleda se u svoju farmu. Razmišljala je o tome kako je došla ovamo i odmah počela osvetničku igru. Pokušala je da četiri razbojnika i ubojice koji su postali moćni ljudi postanu neprijatelji, i to joj je uglavnom uspjelo.

Joe Hatthaway i Jim Keefer međusobno su se preili. Kirby Gillen zamalo je poludio kad ju je vidio голу na mjesečini a Jefferson je pomahnitao za njom odmah prvoga trenutka. Tu igru htjela je nastaviti. No tad se počelo događati koješta drugo. Na primjer ovom je šerifu dva puta spasila život.

I što sad?

Vlastita osveta nije se Sally Coburne više činila važnom.

»Valjda se nisam zaljubila u njega? mislila je Sally. Pokušala je samu sebe uvjeriti kako za šerifa čini ono što bi svaki čovjek činio, pomaže mu i zato što je njezin otac bio šerif i ...« Ovde su misli prekinute. Wadde

Everett počeo se micati. Sally se odmah sagne k njemu. Čamac se zanjihao.

Iz nesvjestice šerif je najvjerojatnije zapao u san. Sad se osjećao bolje. Groznica je malo popustila.

Dala mu je čaa.

— Hvala, Sally! — rekao je. — Bez tvoje pomoći sa mnom bi bilo loše, je li?

Nije odgovorila. Dala mu je ponovo čaja. Mislila je o tomu kako bi bilo dobro da mu može skuhati krepku juhu. Kad ne može to, možda bi bilo dobro da u čaju namoči malo kruha i da mu to da. Morao bi se okrijepiti.

Šerif iznenada zapita: — Sally, zašto sve ovo radiš za mene?

Sally se osmjehne ne napuštajući promatranje.

Plivač je stigao na obalu. Krenuo je prema drveću na lijevoj strani farme. Ondje su vjerojatno ljudi i konji.

Wade Everett očito je čekao na pitanje. — Zašto? — reče Sally kao da govori sama sebi. Zatim nastavi: — Ah, Wade, duga je to priča.

— Ispričaj mi je — reče šerif. — Ali mi najprije reci što se sve u međuvremenu dogodilo. Vidim da noć prolazi. Bio sam odsutan nekoliko sati, ha?

Sally potvrdi. Zatim mu je pričala što se oko njih zbivalo.

— Od one dvojice na otoku otplivao je na kopno samo jedan — rekla je. — Drugi je zacijelo mrtav. Prije ko kod moje kuće pala su dva hica. Netko se borio s nekim. Ne znam, međutim, što se zapravo događa ondje.

Wade Everett je šutio. Razmišljao je, što u njegovu stanju nije bilo lako. U mislima je ponovo zaspao. Izgubio je mnogo krvi i bio je sasvim slab.

Kad se Wade Everett ponovo probudio jutri se. Sunce se uzdiglo na istoku i rastjerivalo sumaglicu.

Sally ga je hranila kruhom namočenim u čaju. Gutao je ne opirući se. Groznica je dobrano popustila. Vjerojatno će uskoro ogladnjeti. S malo razmočenog kruha želudac će se razdražiti.

Čamac je još plutao između otoka i kopna, od kojega je bio malo udaljeniji.

Na farmi je bilo života. Iz dimnjaka se dimilo. U koralu su bila tri strana konja.

Sally to ispriča šerifu. On ju je dugo gledao a onda reče: — Jučer sam te pitao zašto mi pomažeš. Bio sam klonuo. Pričaj mi o tome sad, prije negoli zaspim. Rado bih to znao. Sally je oklijevala. Nije se mogla odlučiti. No onda joj se učini da mu to mora reći.

— Došla sam ovamo da se osvetim četvorici ljudi — govorila je. — Moja priča, priča o pijanistici koja se razočarala u ljudima bila je izmišljena. Smislila sam je da tu četvoricu podstaknem na to da me počnu tješiti. Htjela sam ih natjerati na to da polude zamnom a onda ih nagnati jednoga na drugoga. To mi je uspijevalo već od početka. I sâm si vidio kako se premlaćuju dvojica od njih.

— Da, to sam vidio — prekine je Wade Everett. — Ali kako je nastala ta želja za osvetom? Što su ti ta četvorica učinila, ta četvorica, kako ih ovdje zovu.

Sally je neko vrijeme šutjela oborene glave.

— Ja se ne zovem Sally Co-burne — reče tad. — Moje ime jest Sally ali prezime glasi McGannon. Moj je otac bio šerif u Mesi, Arizona. Prije deset godina morao je svojim područjem pratiti transport novca. Zakleo je četvoricu kauboja koje je poznavao otprije i pošao s njima na zadatak. Išli su prema području gdje je bilo mnogo rudnika. Prevezio se novac za isplatu radnika. I za jednu banku koje je otkupljivala zlatnu prašinu. U kočiji je bilo sto tisuća dolara. Na Loon Creeku...

Sally ispriča Wadeu Everettu sve što se tada dogodilo prema pričanju četvorice šerifovih pomoćnika.

Poslije male stanke nastavi:

— Tad sam već nekoliko godina bila na školovanju. Još je malo nedostajalo da budem učiteljica. Najprije sam se namjestila na školama daleko od Mese. Kad sam se vratila u Mesu, iznenadila sam se. Grad mi je bio stran. Nedaleko od mjesta imali smo mali ranč. U jednom napadu Apaša poginula je majka. Poslije toga otac je napustio ranč i zaposlio se kao šerif u Mesi. Nekoliko tjedana nakon toga poslao me na školovanje. Vratiti sam se ipak morala. Katkad bih otišla do toga mosta pokraj kojega je moj otac s drugim ljudima i cijelom kočijom potonuo u živom pijesku. U Mesi sam bila učiteljica. Ljudi su me dobro primili kao kćerku svoga nesretnog šerifa. Dobro sam se osjećala ondje.

Sally ponovo zastade. Pogledala je Wadea Everetta. Danas

nije djelovao previše umorno.

Čekao je kraj njezine priče. Oči su se već gotovo sasvim razbi-strile. Groznica je nestajala.

Sally nastavi:

— Jednoga se dana u brdima pomaklo tlo. U Loon Creek izlilo se čitavo jezero, napravivši od njega snažnu rijeku, pravu bujicu. Vodena struja isprala je mnogo toga pijeska. Korito se produbilo i bilo je isprano. Tako se pojavio krov naše poštanske kočije. Ljudi su je izvukli. U njoj su našli tri leša. Bili su to moj otac, vozač i njegov pomoćnik. Svi su bili postrijeljeni. Šerifovi su pomoćnici lagali. Događaj nije protekao onako kako su ga oni opisali u zapisnicima. Počela sam tragati za njima. Nato sam potrošila nekoliko godina.

Sally ušuti.

Šerif reče:

— I na kraju su ih našla ov-dje, gdje sam ja šerif. Došla si da se osvetiš. Znači li to što si mi sve ispričala da odustaješ od svoje osvete i da zatražiš pomoć zakona?

— Zasad — reče Sally — zakon treba moju pomoć. Kako ćeš izmaći tim ubojicama koji nas drže zarobljene u ovom čamcu? Pribave li pravu pušku, izrešetat će nas. Da se vratimo?

— Vjerojatno bi to bilo najbolje — reče šerif i čvrsto pogleda Sally. — Ti si odvažna djevojka. Veoma sam zadovoljan time što si uspjela potisnuti želju da se osvećuješ. Dobra si. Kad bih se jednoga dana ženio, bio bih sretan da dobijem djevojku takve vrste. Ako bih uspio.

Na šerifovu licu pojavi se pr-

vi smiješak. Nevjerojatno se brzo oporavljao.

Šerif se zagleda Sally u oči. Promatrali su se šutke. Znali su da imaju nešto srodno, osjećaj povjerenja, odlučnost kojom idu zajedno, događalo se bilo što.

XI

Joe Hatthaway još se nije oporavio. Svake je sekunde osjećao posljedice strašne tučnjave s Jimom Keeferom. Jedan je drugoga htio umlatiti. To im nije uspjelo ali Joe Hatthaway osjećao se bijedno.

Makar ga je sve boljelo, Joe Hatthaway popeo se u sedlo svoje mazge i odjašio k Sally.

Otkako je poslije tučnjave kod kuće, nije mislio ni na što drugo nego na to da ponovo ode k Sally, da je zamoli neka mu oprost.

„Moram biti ondje prije Jima Keefera“, mislio je.

Kad se Joe Hatthaway približavao farmi, nije mogao vidjeti čamac na vodi jer mu je smetalo drveće. A i zanimala ga je najviše sama farma. Ovdje je očekivao Sally. Zbog kuće Joe Hatthaway nije vidio tri osedlana konja. Opazit će ih kasnije, možda prekasno.

Joe Hatthaway sasvim se predao mislima o tomu kako da zadobije naklonost lijepe Sally Coburne. Mislio je o tomu s kakvim ponosom ta žena promatra kako se za nju bore dva muškarca, kako nitko od njih nije pojava koja bi se mjerila običnim mjerilima, Sally, Keefer i on.

Lice Joea Hatthawaya bilo je još zeleno i plavo, podliveno i iskrivljeno. Tragovi Keeferovih

pesnica i sad su se grdno vidjeli.

Kad je Hatthaway dojašio pred kuću, nije se osvrnuo na jezero i tako nije vidio čamac ni Sally kako loži vatru i peče ribe.

I Sally je Hatthawaya ugledala prekasno. Nije ga više stigla upozoriti na opasnost.

Ili nije htjela? Bi li ga pustila u klopku zato što je jedan od četvorice ubojica njezina oca?

To nije vjerojatno. Njoj i Wadeu Everettu također je bila potrebna pomoć. Prihvatila bi je zacijelo i od Hatthawaya. No sve se to nije dogodilo.

Joe Hatthaway rekao je još iz sedla:

— Sally! Hej, Sally Coburne! Evo mene opet! Smijem li svratiti u kuću?

Joe Hatthaway sjaši i okrene se prema vratima. Tad se pred njim pojavi Ernest Parradine.

Parradine nije dopuštao da ga itko živ iz Elkhorna vidi jer će on kao voditelj poslova u banci tek „doći“ i tako nije Hatthawayu dao priliku.

Joe Hatthaway bio je i sâm revolveraš ali opasnost je osjetio prekasno. Htio je nešto pitati no jedva je stigao otvoriti usta. Brzo je posegnuo za revolverom.

Prije negoli je Joe Hatthaway imao svoj kolt u rukama, pred njegovim je očima sijevnulo. Umro je na nogama, ne znajući za što umire.

Ernest Parradine spusti revolver i pogleda prijeko prema otoku.

Sally je stajala kod vatre i promatrala što se zbiva kod kuće. S mjesta gdje je stajala mo-

gla je sve prilično dobro vidjeti.

Parradine pomisli:

– Archi je mora maknuti. Nju i njega.

Archi Dunn bio je na otoku i čitavo je vrijeme promatrao par kod čamca. Nekoliko puta zamalo ga je svladalo nestrpljenje i htio je pokušati. No sjetio bi se Charlyja Cheyennea.

Charly Cheyenne nije uspio makar je bila noć. Taj čovjek iz čamca bio je brži i sigurniji. U međuvremenu se taj momak oporavio i sad će svojim koltom biti još brži.

Ne, za Archija Dunna bolje je da prička bolju priliku.

Nadao se tomu kad padne noć, kad bude mračna, prije pojave zvijezda.

To je njegov sat.

Tako je Archi Dunn čekao. Uskoro je imao još samo jednu jedinu brigu. Bojao se, naime, da bi se čamac mogao ponovo otisnuti na jezero. No u tom slučaju on će napasti. Napustit će zaklon.

Žena će morati čamac najprije odgurnuti s pješčane obale, ukrcati se i dohvatiti veslo. Imat će dovoljno vremena da se približi.

Sve će to tako izvesti jedino ako preostane samo ta prilika.

Archi Dunn čekao je strpljivo. Znao je da će Ernest Parradine prijeko biti nestrpljiv. Čuo je i hitac ali si time nije razbijao glavu. Jedan jedini pucanj mogao je značiti samo to da je Ernest Parradine jednim metkom otklonio neku nepriliku – ništa više. Katkad je i pogledao prema farmi ali nije opazio ništa što bi ga moglo uznemiriti.

Tri osedlana konja još su bila na svojim mjestima.

Jednom će napokon pasti noć. Tad će se Archi Dunn dati na posao.

Kad mu se činilo da je dovoljno mračno, pošao je. Stavljao je nogu pred nogu. Smetao ga je svijetao pijesak. Htio je puzati ali je odmah odustao od toga. Bilo bi ga još lakše zapaziti. Sigurniji je bio s tamnom pozadinom grmlja i drveća.

Kolt je bio spreman u ruci.

Tako se Archi Dunn šuljao tamom, korak po korak. Vidljivost isprva nije iznosila ni šest koraka.

Archi Dunn je razmišljao o tomu što će zateći ondje kod čamca. Hoće li ono dvoje ležati na dnu ili će žena biti na strazi?

Naposljedku je ugledao čamac. Kao da je odjednom izronio iz pijeska. Nisu se dakle otisnuli na vodu.

Archi Dunn napravi još četiri koraka, polako i nečujno. Noge je polagao tako da ni pijesak nije škripao.

Kad je zastao, Archi Dunn nazre na dnu čamca čovjeka. Ležao je. Svjetlija mrlja bila je lice. Ispred čamca također je bilo nešto. I to bi mogao biti čovjek umotan u pokrivač. Vjerojatno je to žena.

Archi Dunn udaljen je još samo tri koraka, četiri najviše. Podigao je kolt i gađao u svjetliju točku. Na toj razdaljini neće promašiti ni noću. Uostalom, on ne mora gađati kao normalan strijelac. Za nj je revolver produženi kažiprst. On njime pokaže cilj i okida. To je način revolveraša, način za koji je potreban osobit osjećaj. Archi Dunn

zategne obarač. Uradio je to zaista pomno. Jedva se čulo. No tad je Archi Dunn doživio najgorče iznenađenje svoga života.

U čamcu je bljesnulo i metak je pogodio cilj: Archi Dunn pade kao da ga je ošinio grom. Više nije osjetio ni to kako se okrenuo u pijesku.

Kad se Sally vratila u čamac, upita Wade Everett:

– Jesam li imao dobar pogodak?

Sally je teško disala. Za nju nije bilo lako prevrtati po ustrijeljenom čovjeku.

Rekla je:

– Dobar. Ali nije mrtav. Napipala sam krv na glavi. Može li čovjek živjeti i s takvim pogotkom?

Sally se tako uzбудila da joj se promijenio glas. Postao je kreštav.

Wade Everett šutio je neko vrijeme. Onda reče:

– Nema druge, moram izići iz čamca. Sally, pokušaj mi pomoći. Moram to vidjeti sam.

Pomagala mu je šuteći. Bio je krepči negoli je mislila. Ribe, kruh, slanina i čaj dali su mu snage.

Nekoliko minuta nakon toga šerif je klečao pokraj čovjeka koji je ležao u pijesku. Pregledao ga je. Zapalio je i šibicu, zaklonivši plamićak tijelom tako da se nije mogao opaziti prijeko na farmi.

Kad je šibica ugasla, šerif će Sally:

– Imao je mnogo sreće! Samo sam ga okrznuo! To ga je opalilo poput šamarčine. Donesi malo vode, Sally, ili kakvu mokru krpu. Momak će uskoro

biti pri svijesti, vjerojatno s jakim glavoboljom.

Kad se Archi Dunn osvijestio, činilo mu se da ga je pastuh ritnuo kopitom. U lubanji se sve pretvorilo u kašu. Ali poslije nekog vremena sjetio se svega.

Čovjek je stenjao. Teško je otvorio oči.

Noć više nije bila sasvim tamna. Zvijezde su sjale. Mjesec se popeo na brdo spremajući se da dode bliže.

Archi Dunn vidio je pokraj sebe ženu i muškarca. Čučali su i promatrali ga. Na glavi je imao mokar ručnik. To ga je ugodno hladilo.

– Imao sam smolu, ha? – uzdisao je. – Zašto me niste sredili do kraja?

– To nas razlikuje od tebe – reče muškarac. – Znaš li tko sam?

– Ne.

– Šerif.

– Do vraga!

– Slušaj, da ti pružim priliku? Uostalom, kako se zoveš?

U Archiju Dunnu odjednom se javi tračak nade.

– Aaah, do vraga, zovem se Dunn. – Reče. – Archi Dunn. I kakvu bih to priliku mogo dobiti?

– Ispričaj mi najprije što bi bilo da se pojaviš prijeko i da svome gazdi ispričaš kako si nas oboje pobio? Ha, što bi se tada događalo?

Archi Dunn nije mnogo razmišljao. Glava ga je boljela. Bila je poput kovačnice u kojoj neprestano nabijaju čekići. Zato je bio voljniji da odgovara na pitanje.

– Dobio bih dvije tisuće dolara i brzo bih nestao iz ovoga

kraja. Odletio bih kao na krilima. A zašto vas to zanima, šerife?

Šerif je neko vrijeme šutio.

— Slušaj, onda ćeš uzeti naš čamac, odveslati prijeko, podići novac i izgubiti se. Jesi li me razumio? To je tvoja prilika. Ili možda vjeruješ da ćete me još jednom zaskočiti? Prije ili poslije nama će stići pomoć. Onda?

Makar su kovači u glavi grdno udarali, Archi je polako spoznao svoju veliku priliku da tu izvuče glavu.

Kad je Archi Dunn veslao prema farmi, noć je već bila u mliječnoj mjesecini. Znao je da ga Ernest Parradine može vidjeti i još jednom razmislio o svemu. Da uistinu prevari Parradinea?

O jednomu nije bilo potrebno mnogo misliti: Parradine bi se grdno osvetio. Moralo bi se bježati daleko, vrlo daleko.

Archi u jednom trenu pomisli na to da Parradineu kaže istinu. No onda su se misli opet vratile k šerifu prijeko na otoku.

Parradine će ga još jednom slati onamo ili će najvjerojatnije poći i sâm. No hoće li uspjeti protiv toga šerifa? Taj je momak ustrijelio Charlyja a mogao je i njega. I ranjen, taj je šerif opasan protivnik.

Kad je čamac pristao uz obalu, pojavio se Parradine. Nestrpljenje ga je odmah dotjeralo.

— Archi, što je novo prijeko?
— pitao je odmah. — Čuo sam samo jedan hitac. Bio ti je dovoljan za oboje? Hej, što je s tvojom glavom? Što je ispod povijsa? Hajde, pričaj! Nećeš me mučiti otezanjem.

Glas Ernesta Parradinea zvučao je metalno. Od nestrpljenja samo što nije eksplodirao.

Archi teško iskorači iz čamca. Glava ga je paklenski boljela. Na nogama nije bio najsigurniji. Hodao je kao pijanac. A unatoč svemu tomu mora sada biti potpuno priseban. Mora previriti Parradinea.

Da, Archi Dunn priklonio se tomu da zaigra šerifovu igru. Zaželio je da ode, da nestane. Nije više imao volje boriti se za drugoga. Svega je bilo previše. Ali potreban mu je novac.

Archi se vrati k čamcu, sjedne na rub i reče:

— Sve je sredeno. Oboje. Prišuljao sam se dok je bilo tamno kao u kravljem trbuhu. Momka sam dohvatio nožem. A sad ti mogu ujedno reći tko je on.

Archi tad predahne. Parradine ga je požurivao:

— Do vraga, govori!

— Šerif — muklo će Archi. — Ubio sam šerifa. Momak koji je ležao prijeko u čamcu nosio je zvijezdu na džepu košulje.

— A pucanj? Što je bilo s njim?

— Žena je pucala na mene. Napravila mi je gadan razdjeljak. Sreća je što se nisam onesvijestio. Ali od bola sam poludio. Zahvatio sam je pesnicom ispod brade tako da je poletjela natraške. Tresnula je o čamac, razbivši glavu ili prekinuvši kralježnicu, ne znam. U svakom slučaju, mrtva je. Oboje sam odvukao u grmlje kako se odavde na onom rtu ništa ne bi vidjelo. Posao je dakle obavljen. Daj mi pare da se izgubim. Išao bih ovaj trenutak. Dosta mi je, shvaćas li me?

— Dakako — reče Parradine

– razumijem te. I ja bih htio otići s ovoga mjesta. Ovdje sam izgubio mnogo vremena. Čak sam morao ustrijeliti jednoga čovjeka koji je htio k toj ženi. On bi me inače poslije prepoznao u gradu. Bio bih ustrijelio svakoga tko bi god došao... K vragu, Archi, dobro je što si drmnuo šerifa i što je ostao prijeko na otoku. Usput, on je treći. Moglo bi se dogoditi da iz okru ga pošalju nekoliko pomoćnika ili čak građansku stražu, ali i to neka ide do vraga. Stigli smo na cilj. Idemo. Možeš povesti i Charlyjeva konja.

Parradine se okrene i pode prema farmi.

Archi krene za njim. Nadao se da će mu Parradine kod konja dati obećan novac, njegov i Charlyjev revolver.

Teško je hodao. Od svakoga koraka glava se htjela raspasti. Išao je za Ernestom Parradineom gotovo naslijepo, zaokupljen strahovanjem da će ga glava u sedlu boljeti još jače, da možda neće moći izdržati.

Kad su bili blizu kuće, Parradine se naglo okrenuo. Kolt je već imao u rukama. Archi je jedva stigao razrogačiti oči.

– Hek, što je? – pitao je.

– Nemam dvije tisuće dolara, dragi moj – reče Parradine.

– Moj je kapital iscrpljen a ti to ne bi razumio, Archi.

Archi Dunn shvati opasnost i zamuca.

– Brrr, to je meeni... Mogu pričekati.

– Da ako – reče Parradine

– čekaš dugo.

Tad pucao.

Archi Dunn je s vrećena na vrijeme bijao za novac. Sad je umirao na jednak način. Jedno-

ga dana morao je naletjeti na metak ili na užu. To je bilo prilično pouzdano. Tako prode svatko na takvu poslu.

Parradine se sagne, podigne Dunna i odnese ga do konja. Prebacio ga je preko sedla.

Namjera Ernesta Parradinea bijaše jednostavna. Obadva mrtvaca, Joea Hatthawaya i Archija Dunna, prenijet će na kolni put, kao što je prije već učinio s Allom Jeffersonom. Tko naide na njih, pomislit će da su se pobili i, eto, nijedan nije imao sreće. Archija Dunna vjerojatno će smatrati razbojnikom koji je napao. A Joe Hatthaway naletio je na krivoga pa je pogodilo i njega.

Ernest Parradine izvede iz sjenika mazgu s mrtvim Hatthawayom.

Upravo kad se penjao u sedlo da ostvari zamisao, Parradine začuje konjski topot. Ljutito je opsovao.

– Do vraga, koji pasji sin dolazi baš sad kad je sve tako lijepo pošlo? Koji klipan donosi nove neprilike?

Ernest Parradine škripao je zubima. Činilo mu se da je napokon obavito gotovo sve poslove i već je duhom bio kod Mae u banci, a netko će se opet uplesti.

Dolazio je Jim Keefer. To nije bio slučaj ni čudo. Razlog da dode na farmu bio je jednostavan i logičan.

Objašnjenje je u tomu što je Jim Keefer svojim ljudima naredio da promatraju što radi i kamo se kreće Joe Hatthaway. Znao je, naime, da će otići k Sally Coburne čim bude mogao u sedlo.

Čim je Jimu Keeferu javljeno

da je Joe Hatthaway odmah poslije zalaza sunca napustio grad jašući svoju žilavu mazgu, znao je kamo je krenuo.

Nije se Jim Keefer dugo iščudivao nad Hatthawayevom žilavošću, nad tim što je tako brzo poslije one strašne tučnjave uspio zajašiti svoju životinju.

Jim Keefer nije ništa manje žilav. On je samo u malom zakašnjenju. Ali došao je da Joea Hatthawayu otjera od Sally, makar ga morao trgati zubima poput vuka.

I to je jedina valjana usporedba.

Dva muškarca koji žive i živjeli su prema najprimitivnijim pravilima, kojima ljudski život nikad nije značio nešto osobito vrijedno, razdirali bi se u komade zbog Sally i onda kad ona ne bi htjela nijednoga od njih, kad bi prezirala obadvojicu.

Jim Keefer brzo se približavao i vikao u hodu:

– Hej, Joe, moram li ti još jednom odrati kožu da napokon počneš izbjegavati ovo mjesto? Moram...

Vičući tako stigao je Keefer do ugla kuće, odakle je mogao vidjeti prostor između nje i sjenika.

Pred njegovim očima bila su tri konja. Dva leša bila su prebačena preko sedla. Prema njemu išao je čovjek kojega nije poznavao.

– Hej – počeo Keefer, iznenađen što nije naišao na Hatthawayu.

U Keeferovu glasu osjećalo se iznenađenje, no ipak je zvučao otprilike onako kao kad gazda zahtijeva objašnjenje. Ali

Parradine je odmah počeo puhati.

Tako se dogodilo da su Jim Keefer i Joe Hatthaway nađeni na kolniku kao da su se međusobno poobarali iz sedla. Na Hatthawayevoj strani bio je još jedan mrtvac. Toga je čovjeka tođer vjerojatno ustrijelio Jim Keefer jer u njegovu koltu nedostaje potreban broj metaka.

Leševi su, kao i prije Jeffersnov, preneseni u grad.

Pričalo se o razbojnicima koji su uznemirili čitav kraj, no govorilo se također o protjeranim doseljenicima i farmerima koji su se počeli osvećivati. Jim Keefer, Joe Hatthaway, Al Jefferson i Kirby Gillen bili su velika četvorka ovoga kraja, pravi moćnici i najvažniji ljudi. Oni su odlučivali o svemu.

Računalo se i s tim da su se velika četvorica sukobila zbog nečega.

Jefferson je ubio Gillena. Zatim je odjednom ubijen on. A sad su se pobili Hatthaway i Keefer.

Tih se dana mnogo pričalo.

Govorilo se da za zemlju nije bila zainteresirana samo banka zato da iz nje izvuče što više koristi kad se bude gradila željeznička pruga. Preostala trojica imala su svoje račune, svoje interese. Najvjerojatnije su i oni htjeli obilat zalogaj velikoga kolača koji bi se dijelio.

Tih se dana svašta pričalo.

Onda je iz poštanske kočije jednom sišao stranac. Dolazio je iz Omahe.

Bio je to Ernest Parradine, čovjek koji je u tom kraju dugo radio a ipak ga nitko ne pozna. Tko ga je vidio, taj je morao um-

rijeti. Taj Ernest Parradine zaputio se u banku.

Mae Jefferson predstavila mu je dvojicu svojih činovnika, rekavši njima i ljudima koji su se tu zatekli kako je došao novi voditelj poslova jer je banci potreban stručnjak.

— Kao što svi znamo — rekla je tom prigodom Mae Jefferson — banka se mora voditi tako da koristi napretku cijeloga grada i cijeloga kraja. Ona mora podupirati i osiguravati napredak. Ona je nosilac odgovornosti za opće stanje i blagostanje. Uvjeren sam da će naše nade biti ostvarene.

U sljedećih nekoliko sati sve je to znao cijeli grad. Za nekoliko dana novost je obišla cijeli kraj.

Usporedo s tim prenosila se od usta do usta priča o nestalom šerifu, trećemu koji je jednoga dana izišao iz Elkhorna i nije se vratio, nestavši kao da je propao u zemlju. I nigdje nikakvoga traga, nikakve slutnje što se dogodilo sa šerifom.

Raspredanje o tomu odužilo se ali jednoga dana sastanu se građani Elkhorna i odluče da o nestanku šerifa napokon obavijeste vlasti.

Ali to je odjednom postalo suvišno jer...

Iste noći kad se Ernestu Parradineu činilo da je stigao na cilj, otplivala je Sally do obale i vratila čamac na otok. Prevezla je Wadea Everetta na farmu i njegovala ga u kući kao i u početku.

Po svijetloj mjesečini s otoka su mogli pratiti što se zbivalo na farmi.

Poslije razgovora s Archijem Dunnom mogli su s priličnom

točnošću izračunati što namjerava raditi Ernest Parradine. Zato su se u kući osjećali vrlo sigurnima.

Nitko nije dolazio. Pa i tko bi došao? Gotovo svi doseljenici i farmeri bili su protjerani iz toga kraja. Velika četvorica bijaše pokopana. Trčeći za lijepom ženom naletjeli su na put ubojici kakav je Ernest Parradine.

Dani su prolazili mirno. Šerif se oporavljao.

Šestoga dana odluči Wade Everett da krene. Osjećao se dovoljno čilim da se obračuna s čovjekom kao što je Ernest Parradine.

Poslije podne toga dana pojavio se Wade Everett u Elkhornu. Sally mu je dala svoga konja. Bio je mršaviji negoli prije, ali uspravan. Šerifska zvijezda jako je svjetlucala na suncu.

Ljudi su napuštali radionice, dućane i kuće. Zastajali su na verandama i gledali kao da se ukazuje priviđenje.

Šerif koji je poodavno nestao i kojega su već bili otpisali, odjednom se pojavio.

Svatko je znao da šerifov dolazak nešto znači.

Poslije tako duge odsutnosti svaki bi šerif najprije otišao u svoj ured.

Wade Everett krenuo je ravno u banku. Ljudi su se sjatili da vide što će se dogoditi.

Mae Jefferson upravo je donijela kavu i svježe pecivo svomu novom voditelju poslova Ernestu Parradineu. Poslužila ga je u lijepo uređenoj prostoriji, u kojoj je Al Jefferson prije primao dobre klijente i važne ljude i u kojoj se sam htio osjećati dobro.

Kad su se vrata otvorila, Er-

nest Parradine nevoljko okrene glavu jer nitko nije kucao.

— Do vraga, tko... — počeo je.

U prvom djeliću sekunde mislio je da je posrijedi napad na banku. Čovjek koji je ušao imao je u ruci kolt spreman za paljbu.

Tad je Ernest Parradine ugledao šerifsku zvijezdu.

— Oho, eto šerifa — reče Parradine.

— Da, eto šerifa, i to istoga onoga staroga šerifa — reče Wade Everett. — Archi Dunn nije obavio svoj posao na otoku. Jedva je izvukao živu glavu. A meni je bilo potrebno nekoliko dana da se pripremim za vas, Parradine.

I sad upadate u sobu s izvučenim revolverom. Što je s mojom prilikom? Nećete li spustiti pucaljku i pružiti mi ravnopravnu šansu da se muški obračunamo?

— Ne — odgovori Everett. — Nemamo što „muški sređivati“. Ja sam ovdje šerif a ne kočoperni revolveraš. Parradine, nema vaše prilike, osim ako prilikom ne smatrate to da vas ustrijelim u opiranju. Ako se mirno predate, prilično je pouzdano da ćete uskoro visjeti na užetu. Onda, što birate? Hoćete li izvući kolt da mi ga predate ili da pucate u mene?

Parradine je zurio u revolversku cijev a zatim se zagledao u šerifovo lice.

Poslije nekog vremena Parradine kimne i reče:

— Zasad je bolje za mene da se predam. Možda mi u zatvoru

padne na um kakva zamisao. A može se također dogoditi, šerife, da me prijatelji izvuku i da vas ubiju pri tom.

— I to je moguće — reče šerif, uze Parradineov kolt i pomno ga pretraži da ne bi negdje krio mali derringer.

Wade Everett okrene se prema Mae i reče:

— I vi također!

— Što? — upita Mae.

— I vi ste uhapšeni. Zbog pomaganja u ubojstvu i zbog prikrivanja djela. Vaša će ćelija biti blizu Parradineove ali ćemo rešetke dobro zakriti pokrivačima. Idemo!

Mae nije htjela prihvatiti takav razvoj događaja. Kao da nije uspjela shvatiti što se zapravo događa. Činilo joj se kao da ružno sanja.

Bila je to stvarnost. Ružna za nju i za Parradinea.

— Prokleti brljavko! — počela je vikati prema Ernestu Parradineu. — Nikad još nisi ništa izveo kako valja. Nikad! Baš nikad, budalo! Bio si i ostao mali kockar, prevarant koji je s vremena na vrijeme morao skakati s brodske palube.

— S ove palube ne može se skočiti — reče šerif. — Idemo!

Sedam tjedana nakon toga obješen je Ernest Parradine. Mae Jefferson bila se objesila u ćeliji. Nije više htjela živjeti. Elkhorn se razvijao. Wade Everett postao je okružni šerif i obavljao posao s tucetom pomoćnika.

Sally je prodala svoju farmu i tri je godine radila u Elkhornu kao učiteljica. Dvije godine već bila je udana za Everetta. Kad je dobila dijete, Everett je upra-

vo na izborima velikom većinom glásova izabran za poslanika.

Nebraski su bili potrebni ljudi njegova kova.

KRAJ

U PRIPREMI:

Millo S. Peterson:
DOLINA ZMIJA

Ako volite strip,
onda je to

zabava
za velike i male!